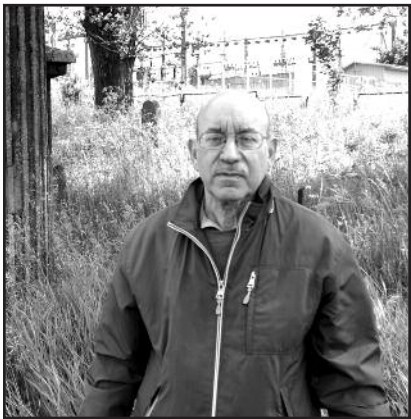

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Amerikietis populiarins
M. K. Čiurlionio kūrybą – 6 psl.

- Kai daug kalbama ir mažai dirbama – 2
- Tautos sektinis – 3
- Klausėmės kelionių įspūdžių – 4
- „Žaibas“ ir „Žaibutis“ – Madison festivalyje – 4
- Čikagoje minėsime Nepriklausomybės dieną – 5
- Šv. Kazimiero popiežinės lietuvių kolegijos veikla – 5
- Knyga apie garsiojo menininko seserį – 6
- Šventadienis – 8
- Kultūrinė veikla (7) – 9
- Lyric Opera sezonas – 10
- Lietuvos gydytojai, pradėję antrąjį gyvenimo šimtmetį – 11

Valiutų santykis
1 USD — 2.53 LT
1 EUR — 3.45 LT

Lietuvoje lankosi „Chevron“ atstovai

Vilnius (Alfa.lt, ELTA) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė vasario 4 d. susitiko su tarptautinės energetikos bendrovės „Chevron“ atstovais Jay Johnson ir Gilbert Ankenbauer, kurie pristatė bendrovės patirtį vykdant skalūninių dujų paiešką. Prezidentės teigimu, energetinio savarankiškumo siekiančiai Lietuvai labai svarbu užsitikrinti energetinių šaltinių įvairovę, todėl jeigu paieška bus veiksminga, skalūnų dujos galėtų tapti dar viena papildoma alternatyva brangioms rusiškoms dujoms.

Po susitikimo su „Chevron“ atstovais Lietuvos premjeras Algirdas Butkevičius teigė, jog toks susitikimas buvo būtinas, siekiant išsiaiškinti, kokios naudos iš tyrimų gali tikėtis Lietuva. Skalūnų dujų žvalgyba ir gavyba LR Seimo ir Vyriausybės yra įvardyta vienu iš valstybės politikos svarbiausių uždavinių. Todėl Lietuva ir toliau skatins skalūnų žvalgybą šalyje ir ekonomiškai pagrįstą, su aplinkosaugos principais suderintą skalūnų angliavandenilių gavybą. Šiuo metu „Chevron“ dalyvauja Aplinkos ministerijos vykdomame tarptautinių skalūnų dujų bei naftos paieškos ir gavybos Lietuvoje konkurse. Ji vienintelė pateikė paraišką ir nori ieškoti vadina-

LR prezidentė susitiko su „Chevron“ atstovais.

Džojos G. Barysaitės nuotr.

mujų molio skalūnų 1,800 kv. kilometrų Šilutės-Tauragės plote Vakarų Lietuvoje. Jei „Chevron“ bus pripažinta konkurso laimėtoja, ji į žvalgybos darbus šiame plote turės investuoti ne mažiau kaip 80 mln. litų. Nepatvirtintais duomenimis, išgaunamų skalūnų dujų ištekliai Lietuvoje gali siekti maždaug 100–120 mlrd. kubinių metrų.

Naujas „Baltic Caucus“ vadovas

Iš kairės: JBANC direktorius Karl Altai, JBANC atstovai Timothy Bergreen ir Maggie Packard.

JBANC nuotr.

Washington, DC (JBANC, „Draugo“ info) – Jungtinis Amerikos pabaltijiečių komitetas (JBANC), atstovaujantis estų, latvių ir lietuvių bendruomenėms Jungtinėse Valstijose, sveikina California respublikoną Adam Schiff tapus naujuoju Atstovų Rūmų grupės „Baltic Caucus“ pirmininku. Kongreso narys A. Schiff vadovaus „Baltic Caucus“ kartu su respublikonu John Shimkus iš Illinois, kuris nuo 2001 m. buvo „Baltic Caucus“ narys. Jis pakeitė respublikoną Dennis Kucinich. A. Schiff teigia, kad JAV santykiai su Lietuva, Latvijos ir Estijos žmonėmis visada buvo palaikomi dėl bendros meilės laisvei ir Amerikos rūpesčio engiamomis tautomis. Dabar jis tikisi geriau pažinti Baltijos tautų bendruomenes Amerikoje.

Paskirstyta parama užsienio lietuvių organizacijoms

Vilnius (URM info) – Užsienio reikalų ministerijoje sausio 28 d. vykusiam Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos posėdyje paskirstyta parama užsienio lietuvių bendruomenių, organizacijų ir lituanistinio švietimo įstaigų veiklai 2013 m. Šios veiklos projektams finansuoti šiemet skiriama 271,200 litų. Nutarta visiškai arba iš dalies finansuoti 101 projektą.

Komisiją sudaro Užsienio reikalų, Švietimo ir mokslo, Kultūros ministerijų ir Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai. URM koordinuojamą programą įgyvendina 13 valstybės institucijų. Projektų sąrašas bus skelbiamas Užsienio reikalų ministerijos tinklalapyje, skiltyje Lietuviai pasaulyje > Ryšiai su užsienio lietuviais > Parama užsienio lietuvių organizacijoms.

Popiežiaus žinia Gavėniai

Vatikanas (Bernardinai.lt) – Vasario 1 d. Vatikane paskelbta popiežiaus Benedikto XVI žinia šių metų Gavėniai, kuri prasidės vasario 13-ąją. Tikėjimo metų Gavėnios proga, popiežius kviečia pasigilinti į tikėjimo ir meilės santykį. Savo žinia popiežius dar kartą primena, kad krikščionybė – tai ne etinis pasirinkimas ir ne idėja, bet susitikimas su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą. Atsiverti Dievo meilei, reiškia leisti, kad Jis gyventų mumyse, kad ir mes mylėtume su Juo ir Jame, kad mylėtume kaip Jis. Tikėjimo ir meilės neįmanoma atskirti ir juo labiau tarpusavyje supriešinti.

Redakcijos žodis

Vasario 2-ąją Lietuva, kartu su dar 163-omis valstybėmis, paminėjo Pasaulinę pelkių dieną. Pagal 1971 metais Irano mieste Ramsare pasirašytą sutartį (Ramsaro konvencija), saugomos ne tik planetos išlikimui svarbios pelkės, bet ir kitos vietos, kuriose gausu vandens, pastarosios dar vadinamos šlapžemėmis. Lietuvoje tarptautinės reikšmės saugomomis šlapžemėmis paskelbtos septynios vietovės: Čepkelių, Kamanų, Viešvilės ir Žuvinto gamtiniai rezervatai, Nemuno deltos regioninis parkas, Girutiškio pelkė Labanoro regioniniame parke ir Adutiškio-Svylos-Birvėtos pelkės. Lietuviškos pelkės svarbios ne tik pasauliniu, bet ir vietiniu mastu. Kur, jei ne pelkėse savo pražūtį sutiko Kalavijuočių ir Kryžiuočių ordino riteriai, o patikimą slėptuvę – prieš okupantus kariavę Lietuvos partizanai. Šiandien pelkės teikia prieglobstį įvairiems gyvūnams, paukščiams bei augalams, tarp jų ir lietuvių itin mėgstamoms uogoms – spanguolėms ir bruknėms.

Vyr. red. **Dalia Cidzikaitė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pima klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikait@gmail.com
Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

TEMA: LIETUVA ŠIANDIEN

Kai daug kalbama ir mažai dirbama

GINTARAS VISOCKAS

Ar įmanoma minint tokias svarbias datas kaip Sausio 13-oji, Vasario 16-oji ar Kovo 11-oji prisiminti viską, ką būtinai privalu prisiminti? Tikriausiai neįmanoma. Viską ap-rėpti – sudėtingas už-davinys. Net patys įžvalgiausi protai kartais pamiršta svarbius aspektus.

2013 m. sausio 13-oji – ne išimtis. 2013 m. sausį Lie-tuvos valstybė deramai nepagerbė, pavyzdžiui, Vandos Pumputienės, jau keturis dešimtmečius sąžiningai, kantriai plušančios Vilniaus greitosios medicinos pagal-bos (GMP) stotyje. Šios medikės pavardę miniu neatsi-tiktinai. V. Pumputienė – viena iš tų, kuriai gūdžią 1991 m. sausio 13-ąją teko gelbėti mirštančius bei sužeistuo-sius. Ji šią pareigą atliko sąžiningai, be priekaištų. Kal-bant atvirai, Televizijos bokšto gynėjus moteris gelbėjo nekreipdama dėmesio į jai pačiai gresiančius mirtinus pavojus. Visiems tą naktį budėjusiems GMP specialis-tams teko veržtis į patį didžiausią pragarą, kad tik sku-biau ir saugiau į ligonines būtų išvežti visi nukentėju-sieji.

Kad čia pat riaumoja sovietiniai tankai bei „Kalaš-nikov“ automato buožėmis švaistosi sovietiniai kariš-kiai, GMP specialistai neatkreipė dėmesio. Medikai gir-dėjo tik sužeistųjų dejonės. Šiandien Vilniaus GMP di- rektorius pavaduotoja dirbanti V. Pumputienė prisime-na, jog sunkiausia buvo matyti, kaip miršta jauni žmo-nės. Ji tvirtina iki šiol smulkiai prisimenanti visas anos siaubingos nakties detales bei smulkmenas. Tarsi vis-kas būtų įvykę vakar. Beje, šios medikės patirtis – uni-kali. Apie jos gyvenimą galima kurti meninius filmus bei rašyti nuotykinius romanus. Ir visi darbai turėtų milžinišką populiarumą. Juk šiai medikei teko gelbėti sužeistuosius ir tuomet, kai sugriuvo per Nerį nutiestas tiltas, nuo bėgių ties Žasliais nuriedėjo traukinys bei sprogo Jonavos chemijos gamykla.

O kokia Lietuvos padėka būtent šios specialybės medikams? Ar Lietuva sukūrė meninių filmų, parašė kvapą gniaužiančių romanų? Ar Lietuva rodo ypatingą pagarbą oficialių Sausio 13-osios minėjimų metu? Viskas krypsta būtent į blogąją pusę. Greitosios medicinos pagalbos specialistai šiandien priversti ginčytis su Lietuvos valstybe net teismo posėdžių salėse.

Ginčijasi dėl diskriminacijos sąvokos. GMP medi-kai jaučiasi neteisingai, nepelnytai, nepagrįstai nuskriausti. Mat prieš keletą metų valstybė, karštligiš-kai ieškodama, kam dar būtų galima labiau suveržti dir-žus, nutarė būtent šiems medikams sumažinti kasmeti-nes atostogas ir tuo pačiu pailginti darbo laiką. Valstybė nepajėgia arba specialiai nenori suvokti, jog GMP spe-cialistų darbas – ypatingas. Kitų rūšių medikams neten-ka atokiose Vilniaus gatvėse tamsiomis naktimis tram-dyti įsiau drinusių mušeikų, narkomanų, girtuoklių. O GMP specialistai į pavojingas aplinkybes, kai jiems gra-sinama ne tik kumščiais, bet ir peiliais ir užkrėstais nar-komanų švirkštais, patenka vos ne kasdien.

Ironiškai kalbant, kuo toliau – tuo gražiau. Iš val-džios tribūnų jau net įrodinėjama, esą Lietuva nūnai per daug turinti GMP darbuotojų, nei iš tiesų reikėtų. Pretekstas tokioms kalboms – tirpstanti lietuvių tauta. Taip, mūsų mažėja. Emigracija ir menkas gimstamumas sužlugdė mūsų viltis turėti 4 mln. gyventojų. Mūsų jau nėra nė 3 mln. Bet nelaimingų atsitikimų, į kuriuos kviečiama greitosios medicinos pagalba, juk nemažėja. Tokių iškvietimų daugėja.

• • •

Ar prisimenate, kokios būdavo maždaug prieš sep-tynetą metų eitynės Vilniaus gatvėse, kai Lietuva minė-davo Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją? Greta lietuviškų vėliavų dar prieš keletą metų plauktėsi ir latvių, ukrai-niečių, baltarusių, azerbaidžaniečių, čečėnų, ukrainie-čių, moldavų vėliavos. Puikiai prisimenu, kaip mūsų eisenose dar ne taip seniai dalyvaudavo ir gausiausių tautinių bendrijų atstovai su savo nacionalinėmis vėlia-vomis ir herbais. Žinoma, oficialios eisenos – dar ne vis-kas. Galbūt ne visos jos – nuoširdžios, iš visos širdies. Bet sutikite, jog malonu, kai tau svarbią datą gerbia ir kitataučiai.

Pastarieji keleri metai – akivaizdžiai kitokie. Lietuvai svarbių iškilmių metu sostinės gatvėse dabar labai retai išvysi kitų tautų vėliavas. Kas tai – smulkme-na, į kurią neverta kreipti dėmesio? Na, rusų ir lenkų

atstovų pozicija – daug-maž suprantama. Tiek Rusijai, tiek Lenkijai tu-rime pagrįstų pretenzijų bei priekaištų. Rusija ir Lenkija neatsikračiusios imperinių ambicijų. Jos dažnusi- elgiasi agresy-viai, iššaukiančiai. Gal-būt todėl ir Lietuvoje gy-venančių rusų bei lenkų pozicija atsargi. Bet kodėl mums svarbių švenčių metu vis rečiau matome vėliavas tų tautų, su kuriomis neteko nė sytkio pyktis?

Vienareikšmio atsakymo čia nerasime. Priežasčių – daug. Tačiau kai kurie Lietuvai lojalūs kitataučiai prisi-pažįsta, esą juos vis labiau glumina tokie vieši pareiški-mai kaip „Lietuva – lietuviams“. Tautinių bendrijų at-stovai suvokia, jog šiuose žodžiuose nėra blogų poteks-čių. Akivaizdu, jog Lietuva – tai žemė, kurioje lietuviai turi neginčijamą teisę jaustis esą tikri šeimininkai. Tokios valstybinės politikos laikosi visos be išimties valstybės. Tačiau protingos valstybės apie tai garsiai nekalba, o primityvios apie tai kalba viešai. Ir tuo pačiu atstumia galimus bičiulius bei rėmėjus.

Ar prisimenate, kokios būdavo maždaug prieš septy-netą metų eitynės Vilniaus gatvėse, kai Lietuva minė-davo Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją? Greta lietuviškų vėliavų dar prieš keletą metų plauktėsi ir latvių, ukrai-niečių, baltarusių, azerbaidžaniečių, čečėnų, ukrainie-čių, moldavų vėliavos.

• • •

Lietuvą pasiekė dar viena liūdna žinia. Lenkijos Lietuvių Bendruomenė gali nesugebėti toliau leisti lie-tuviško dvisavaitinio žurnalo „Aušra“. Šio jau penkias-dešimt metų leidžiamo žurnalo leidyba gali nutrūkti tik dėl to, kad Lenkijos administravimo ir skaitmeninimo ministerija staiga pareikalavo grąžinti dalį 2011-aisiais skirtos dotacijos. Tiksliau kalbant, Seinuose veikian-čiam vyskupo Antano Baranausko fondui vietos valdžia primetė nekilnojamojo turto mokesčio našta.

Kaip tvirtina sūnerimęs fondo tarybos pirmininkas Petras Maksimavičius, nekilnojamojo turto mokestį Lenkijoje moka dažniausiai vien tik komercinės įstai-gos, o vyskupo A. Baranausko fondas – tikrai ne pelno siekianti organizacija. Visas surinktas lėšas iki paskuti-nio cento fondas skiria lietuvių kultūrai ir švietimui puoselėti.

Kaip teigia „Aušros“ vyriausioji redaktorė Irena Gasperavičiūtė, suma, kurią reikalauja grąžinti Len-kijos institucijos, nėra labai didelė. Iš viso – apie 16,000 zlotų. Bet ji neatmetė versijos, jog toks oficialių Lenkijos institucijų akibrokštas lietuvių tautinei mažumai Len-kijoje – dėl įtemtų Lietuvos-Lenkijos tarpusavio santy-kių. Žinoma, oficialioji Lenkija neigia, kad tokio būdu ji keršija Lietuvai už jos principingumą neįsileidžiant į savo alfabetą svetimų rašmenų bei netoleruojant dvikal-bystės Vilniaus krašte. Oficialioji Varšuva taip pat nei-gia, jog tokiais veiksmais ji siekia dar labiau susilpninti lietuviškas Punsco ir Seinų salas. Tačiau jos elgesys byloja visai ką kitką: Lenkijos lietuviai po truputį tirps-ta. Lenkija slapta, viešai neskelbdama įgyvendina savą-jį planą „Lenkija – lenkams“. Įgyvendina kryptingai, at-kakliai, ciniškai. Atkreipkite dėmesį: lietuvių nutauti-nimo planas Lenkijoje įgyvendinamas tyliai, be triukš-mo, bėdą suverčiant finansiniams sunkumams.

Džiugu, kad Lietuvos diplomatai bei politikai paža-dėjo padėti Lenkijos LB. Juolab kad čia tikrai įmanoma pagalba – juk milijonai nereikalingi, o ir reikalas – gyvy-biškai svarbus. Lietuvybė neturi silpnėti nei Punske, nei Seinuose, kad ir kokių klastų griebtusi Lenkijos val-džia. Tačiau į entuziastingus Lietuvos valdžios pažadus remti bei padėti visuomet privalu žiūrėti skeptiškai. Lietuvos valstybė vis rečiau laikosi duoto žodžio. Mūsų valdžia pasižymi ypač bloga savybe: daug ir gražiai kalba, bet mažai ir konkrečiai dirba.

I

Kažkada gavęs prašymą sukurpti rašinį nacionalinio diktanto konkursui, ėmiau krapštyti galvą – juk visi trys prašyme esantys žodžiai („nacionalinio“, „diktanto“, „konkursas“) yra nelietuviški. Lengviausiai keičiami du šio junginio žodžiai: „konkursas“ ir „nacionalinis“. „Tautos diktanto varžytuvės“ – manding taip galėtume įvardinti minėtąjį reiškinį, jei kalbėtume lietuviškais atitikmenimis (arba „tautinio diktanto varžytuvės“). Sudėtingiau rasti atitikmenį žodžiui „diktantas“. Teko bandyti sukurti naujądarą – „sektinis“, „sakytinis“, „tartinis“. Taip ir buvo pasiūlyta sektinio užsakovams.

II

Sunkiai išnarplojamų lietuvių kalbos pinklių tenka aptikti net ir itin kultūringai atrodančių įstaigų raštuose. Tarkime, Lietuvos kultūros ministerijos laiškuose... Neseniai internetu buvo išplatintas pareiškimas, kurio suprasti iki galo taip ir nepavyko: „Informuoju, jog nuo yra paskelbti naujos biudžetinės įstaigos prie Kultūros ministerijos ‘Lietuvos kultūros taryba’ valdymo organo – ‘Susirinkimo’ rinkimai. Ministro patvirtinta susirinkimo rinko tvarka su procedūromis, pats LKT įstatymas ir skelbimas patalpinti mūsų puslapyje puslapyje (...) Trumpa proceso esmė – pirmiausia atrenkama 14 asmenų rinkėjų grupė, kuri po to turės atrinkti 20 asmenų iš pateiktų Pretendentų į Tarybos valdymo organą sąrašo. Pagarbiai J. G. Rinkimų koordinatorius.”

Tautos sektinis

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS

Kitą smagią ištrauką nemažiau smagiame rašinyje parinko Linas V. Medelis, kalbėdamas apie didžius mūsų istorikų darbus. Taigi ištraukiu jo ištrauktą ištrauką iš tinklalapio Alkas.lt: „O štai prof. Z. Norkaus nuomone hipertekstinis spausdinto žodžio organizavimo principas ir istorijos pasakojimas vaizdais, leidžia sureikšminti šią knygą minėtu aspektu ir kartu – konstatuoti, jog šalia oralinės bei gutenbergiškos istorinės kultūros formų įsitvirtina dar viena – mcluhaniškoji.”

III

Turiu bičiulį Daugvardą, kuris bando išmokti kalbėti vien lietuviškai. Iš pradžių būdavo keista ir truputį juokinga, kai nuvykęs pasisvečiuot gaudavau pasiūlymų išgerti „karštės“ (arbatos) arba „pupinės“ (kavos). Arba kai jis imdavo porinti, kad jo „lengvė“ (automobilis) per šalčius neužsivedanti. Tačiau pamažu įpratau prie šių naujųdarų ir dabar atvykęs jau pats pageidauju čiobrelių karštės su medumi. Ir visiškai nesistebiu, kai bičiulis su savo žmona ir vaikais šneka itin lietuviškai.

Visada išsivežu smagų potyrį, jog žodžių ir prasmių Lietuva kuriama ne tik plačiosiose TV, interneto ar politikų šnektų erdvėse, ne tik prof. A.

Ramanausko ar kitų kalbos grynintojų darbuose, bet ir mažuose šeiminiuose, bičiuliškuose sambūriuose. Kasžin, gal dvasios ieškanti Lietuva atgims būtent ten, kur ir kadaise – namuose, „prie ratelio“? Gurkšnojant karštę.

IV

Kalbos kūrimas yra gyvas reiškinys. Ir kiekvienas kalbantysis ar rašantysis yra pajėgus tai daryti. Antai, prieš keletą metų miręs žurnalistas Petras Katinas savo rašiniuose vengdavęs nelietuviško žodžio „otkatas“, versdavęs į „nuomilžį“. (Beje, šis naujųdarų žaidimas yra gana užkrečiantis: antai, veidaknygėje jau kadų kadais dūzgia kalbos grynintojų sambūris „Gyvuokalbė – grynoji lietuvių kalba“.)

V

Ūmai galvon šovė mintis, jog esama puikių lietuviškų žodžių, kurie yra nepelnytai pamiršti ar primiršti, kurių nereiktų net kurti iš naujo. Pavyzdžiui – „nuošimtis“ (procentas), „eilutė“ (kostiumas), „skyrius“ (klasė), „du litu“, „miškop“, „miškan“, „miškiep“... Gal ateitin besižvalgą kalbininkai ar lietuvių kalbos studentai galėtų išleisti žodyną, kuriame tilptų ne tik „numirę“ mūsų žodžiai, bet ir Vydūno, Jono Jablonskio ar kitų kalbos kūrėjų kadaise siūlyti lietuviški naujųdarai, kurie anuomet neprigijo? O ką gali žinoti – gal netyčia atsirastų rašytojų ar žurnalistų, kurie pabandytų šiuos žodžius įtraukti į savo kalbėseną, mažu mūsų kalba atsigauntų dar labiau ir imtų „nerealiai“ turtėti. Būtų išties nerealus OMG!

LAIŠKAI

NUOTRAUKA IŠ PRAEITIES

Antradienio (2013 m. sausio 22 d.) „Drauge“ perskaičiau įdomų straipsnį „Tauragės sutarčiai – 200 metų“, kuriame paminėta, kad originalus paminklas, skirtas sutartį įamžinti, sovietų buvo nugriautas 1947 m. Šiuo metu yra pastatytas naujas – autentiškas senajam.

Mes, bėgdami nuo komunizmo iš Joniškio, buvome sulaikyti porai savaitių prie sienos Požerūnuose – dar neleido į Vokietiją. Mūsų joniškiečių buvo gal 10 vežimų ir mus visus paskirstė pas vietinius ūkininkus. Mus maloniai priėmė Brinkmanų šeima, kurioje, be tėvų, buvo du sūnūs: Mikas ir Jonas ir dvi dukterys (vardų nebepame nu).

Skaitydama straipsnį apie tą paminklą, prisiminiau, kad turiu nuotrauką, padarytą prie jo 1944 m. rugpjūčio mėn. Prisimenu, kad ant paminklo visų keturių pusių keturiomis kalbomis – vokiečių, prancūzų, rusų, ketvirtos nepamenu – buvo užrašyta ta sutartis.

Beje, viena iš Brinkmanačių buvo būsimo muziko Arūno Kaminsko mama. Jis, manau, tebegyvena ir tebedirba muzikos srityje Čikagoje. Yra dirigavęs ir mūsų Lietuvių operai. Ir man teko su

juo dainuoti.

Prie paminklo iš kairės stovi: Ona Stankaitytė, Danutė Stankaitytė, Mikas Brinkmanas, Vlada Stankaitytė ir Poderių šeima. Apačioje pirmas iš kairės sėdi neseniai miręs mano brolis Liudas Stankaitis.

Danutė Stankaitytė
Oak Lawn, IL

DVIGUBA PILIETYBĖ – YPAČ SVARBUS PLB KLAUSIMAS IR ESAME ĮSIPAREIGOJĘ UŽ JĄ KOVOTI

Iš ne visai tiksliai perduoto Lietuvos spaudos aprašymo yra daromos išvados, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkė išduoda išeivijos lietuvius, norinčius dvigubos pilietybės („Dviguba pilietybė ir referendumas“, „Draugas“, 2013 m. vasario 2 d.). Per spaudos konferenciją Vilniuje sakiau, kad mums siūlomas referendumas yra geriausias būdas siekti dvigubos pilietybės, kadangi nuotaikos Lietuvoje yra gero kai pasikeitusios, ir referendumas galėtų pavykti.

Buvau cituojama kaip pati tai teigianti. Kitame sakinyje pasakiau, kad nei prezidentė, nei aš nenorime dvigubos pilietybės klausimu viešai pasisakyti, kol negausime atsiliepimo iš Konstitucinio Teismo.

Visur, kur lankiausi per savo viešnagę Lietuvoje, Seimo pirmininkui Vydui Gedvilui, Užsienio reikalų ministrui Linui Linkevičiui, prezidentei Daliai Grybauskaitėi, premjerui Algirdui Butkevičiui ir per visus interviu teigiau, kad dviguba pilietybė PLB yra ypač svarbus klausimas ir esame įsipareigoję už ją kovoti. Visur minėjau, kad PLB Seimas ir JAV LB Taryba, kaip aukščiausi pasaulio ir JAV lietuvių orga-

nai, vienbalsiai priėmė nutarimus dirbti išsaugant Lietuvos Respublikos pilietybę.

Vietoj kėlus audrą arbatos puodelyje, vertėtų pirma paklausti, kokia mano pozicija ir ar toje Lietuvos žiniasklaidos pateiktoje citatoje negalėjo būti netikslumų.

Danguolė Navickienė
PLB valdybos pirmininkė

MĖGĖJAI IR ENTUZIASTAI

Aptardamas Lietuvoje leidžiamas (Lietuvoje: publikuojamas) knygas, Romualdas Kriaučiūnas kaskart pastebi, kad jose darkomi svetimų kalbų tikriniai daiktavardžiai („Trijų matmenų gyvenimo mozaika su viršeliais“, šeštadieninis priedas, 2013 m. sausio 26 d., p. 3). Šeštadieninio „Draugo“ priedo redaktorė Renata Šerelytė prirašė pastabą, kad „gerb. R. Kriaučiūno (lietuvišku papročiu – pavardė be vardo) [tokia] pastaba (...) yra nuolatinė, [bet] (...) kad apie kalbos dalykus turi spręsti kompetentingi tos srities specialistai, o ne mėgėjai ir entuziastai – R. Š.”

Pastebėti, kad svetimų kalbų tikriniai daiktavardžiai, svetimos pavardės ir pavadinimai Lietuvoje leidžiamose knygose yra – dažnai neatpažįstamai – sumaitojami, nereikia jokios kalbos dalykų kompetencijos, tos srities specialybės, ir net nei „entuziazmo“. Tai duria kaip pirštu į akį. Todėl kuo daugiau skaitytojų (ir, tikėkimės, autorių) dėl to skūsis ir reikš nepasitenkinimą, tuo geriau. Gal okupacijos metais, kada svetimžodžiai buvo neišvengiamai iš kirilicos pagal tarimą perrašinėjami (Lietuvoje: transkribuojami), tokios „kompetentingų specialistų“ nustatytos rašybos ir reikėjo, bet tos dienos jau seniai praėjo. Dabar net ir Pilviškiuose visi sugebės originaliai parašytus pavadinimus ir pavardes perskaityti ir ištarti. Kartais geriau nei Vilniuje.

Taigi nieko čia „spręsti“ nereikia, tik ir kitų kalbų svetimas pavardes ir pavadinimus pagerbti tiek, kiek mes norime, kad lietuvių kalba būtų neiškraipoma ir gerbiama.

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

TELKINIAI

Cicero, IL

Klausėmės kelionių išpūdžių

EDVARDAS ŠULAITIS

Paskutinį sausio mėnesio sekmadienį, sausio 27 d., Cicero lietuviai sekmadieninės kavutės metu iš klausė du pranešimus, kuriuos padarė iš kelionių sugrįžę Marius Prapuolenis ir Vytautas Zalatorius. Beje, prieš susirinkimą lietuviškas pamaldas laikė kunigas Antanas Gražulis, SJ, atvykęs iš Čikagos, nes Cicero lietuvių dvasios vadas kun. dr. Kęstutis Trimakas dar nėra atsigavęs po operacijos.

Užkandus pyragų ir išgėrus kavos ar arbatos, pirmasis prabilo M. Prapuolenis, kalbėjęs apie savo kelionę į Meksiką iš California pusės. Nors jis kaimyninėje valstybėje svečiavosi tik 5 dienas, tačiau patyrė nemažai išpūdžių ir tai vykusiai papasakojo susirinkusiesiems.

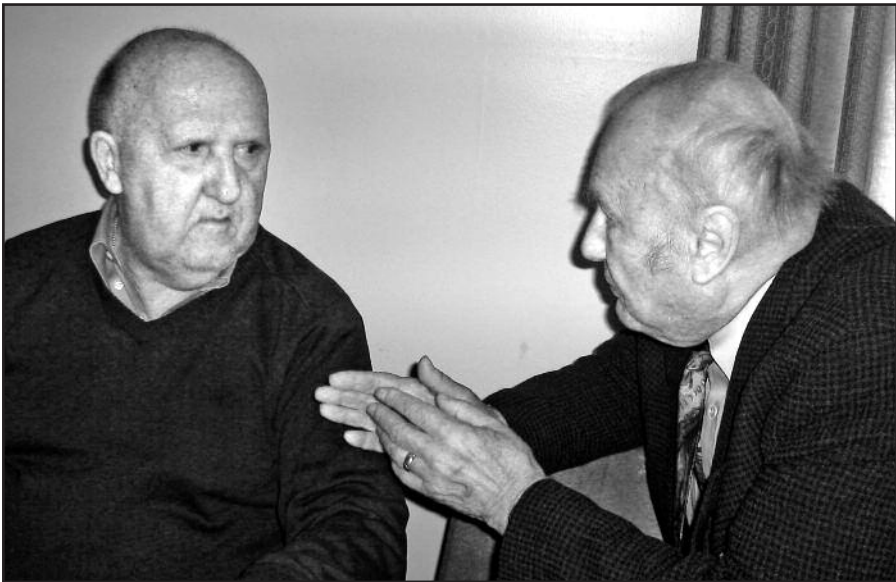
Kiek ilgiau kalbėjo V. Zalatorius, kuris tėvynėje praleido apie 3 mėnesius ir per tą laiką spėjo daug ką pamatyti. Jis pabrėžė, kad apie Lietuvą kalbėsias tik iš gerosios pusės, ką ir padarė. Vytautas nušvietė vėliausius įvykius Lietuvoje ir papasakojo apie kai kuriuos renginius tėvynėje, kurią jis gana gerai pažįsta, nes ten vieši bent porą kartų per metus. Lietuvoje, beje, gyvena ir jo dukra – žurnalistė Snieguolė, mokslus baigusi Amerikoje. V. Zalatorius iš susirinkusiųjų sulaukė ir nemažai klausimų, į kuriuos visus pasistengė atsakyti.

Amerikos lietuvių tarybos pirmininkas Saulius Kuprys tautiečius pakvietė į Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą, vyksiantį vasario 10 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Čia pagrindiniu kalbėtoju bus Dereck Hogan, JAV valstybės departamento Šiaurės Europos ir Baltijos reikalų biuro direktorius. Meninėje dalyje pasirodys Lietuvių operos choras.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimai

JAV LB Cicero apylinkės valdyba rengia Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą vasario 17 d. po 9 val. r. lietuviškų pamaldų Šv. Antano parapijos bažnyčioje. Jis vyks „kavinukės“ patalpose. Bus meninė dalis ir vaišės. Renginyje, tikimasi, dalyvaus ir Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas.

Minėjimas vyks ir prie Cicero miesto rotušės. Jis planuojamas vasario antroje pusėje. Prie miesto rūmų bus iškelta Lietuvos vėliava. Išskilmėse taip pat laukiama LR gen. konsulo gen. Čikagoje bei kitų garbių svečių.

Cicero sekmadieninėje kavinėje kalbėję Marius Prapuolenis (k.) ir Vytautas Zalatorius šnekučiuojasi tarpusavyje. E. Šulaičio nuotr.

Madison, WI

„Žaibas“ ir „Žaibutis“ dalyvavo Madison festivalyje

„Žaibo“ ir „Žaibučio“ šokėjai su plakatu, kurį naudojo Boston vykusioje XIV Lietuvių tautinių šokių šventėje. „Žaibo“ archyvinė nuotr.

Madison lietuvių tautinių šokių grupės „Žaibas“ šokėjai, kartu su mergaičių šokių grupe „Žaibutis“, jau 21-mą kartą dalyvavo Madison tarptautiniame festivalyje. Dauguma „Žaibo“ šokėjų gyvena Madison, bet yra ir tokių, kurie į repeticijas atvažiuoja iš toliau – iš Des Plaines ir Minneapolis. O dauguma „Žaibučio“ narių gyvena Baraboo, prie Wisconsin Dells. Visi džiaugiamės, kad nei gripas, nei sniego pūga nesukliudė nė vienam dalyvauti festivalyje.

Šių metų festivalio programa, pasiūlyta Madison žiūrovams, buvo panaši į mūsų, lietuvių, šokių šventes – visi šokiai priminė arba paskutinę šventę Boston, arba ankstesnes šventes. Buvo ypač malonu šokti „Overture Hall“, Madison didžiausiame teatre. Mūsų pasirodymą galima pažiūrėti internete per „You Tube“, įrašius „zaibas 2013“.

Parengė Nijolė Semėnaitė-Etzwiler

Prieš pasirodymą „Overture Hall“, Overture Center, Madison. Scenoje stovi Nijolė Semėnaitė-Etzwiler ir Asta Šepetytė, buvusi „Žaibo“ vadovė; toliau stovi jos sūnus Mozė West.

Chicago, IL

Čikagoje minėsime Lietuvos Nepriklausomybę

- Prisiminsime prieš 60 metų JAV Kongrese ALT'o iškeltą Lietuvos bylą
- Dalyvaus JAV Valstybės departamento atstovas

Amerikos lietuvių tarybos (ALT) ruošiamame Lietuvos Nepriklausomybės 95 metų sukakties minėjime sekmadienį, vasario 10 d., bus paminėta 60 metų sukaktis, kai 1953 metais JAV Kongrese buvo įsteigtas Kersten komitetas tirti komunistų agresiją Baltijos šalyse. ALT'o pastangomis įkurtas komitetas atskleidė sovietinės okupacijos žiaurią realybę. Komitetas surinko 335 liudijimus, tarp kurių – ir 42 lietuvių liudijimai. Tarp liudinių įvardintas ir buvęs JAV prezidentas Herbert Hoover. Komiteto veikla buvo plačiai minima tuometinėje žiniasklaidoje, o jo nutarimai išleisti atskirais leidiniais. Buvęs ALT'o pirmininkas Antanas Rudis suorganizavo komiteto bylos išvertimą į lietuvių kalbą ir išleidimą atskiru tomu Lietuvoje, kurį jis finansavo kartu su žmona.

Šių metų ALT'o minėjime apie dalyvavimą Kersten komiteto apklausos ruošoje savo atsiminimais pasidalins teisininkas Pranas Jurkus ir advokatas Algimantas Kėželis. Pranas Jurkus buvo Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK'o) įgaliotinis rinkti medžiagą Vokietijoje. Algimantas Kėželis dalyvavo apklausose kaip vertėjas.

ALT'o minėjimo garbės svečias bus ir JAV valstybės departamento Šiaurės Europos ir Baltijos reikalų

biuro direktorius Dereck Hogan. Meninę programą atliks Lietuvių operos choras, vadovaujamas muzikės Jūratės Grabliauskienės.

Minėjimą kartu su ALT'u ruošia Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje ir Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjunga. Minėjimas vyks sekmadienį, vasario 10 d., 1 val. p. p. Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Avenue, Chicago, Illinois).

Paruošė **Marius Bulskis**

Algimantas Kėželis

Pranas Jurkus

Lietuvių operos choras.

Jono Kuprio nuotr.

Šv. Kazimiero popiežinės lietuvių kolegijos Romoje veikla

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Organizacijos Lietuvos vyčiai padalins Šv. Kazimiero gildiją jau daug metų remia Šv. Kazimiero popiežinę lietuvių kolegiją Romoje, kuriai šiuo metu vadovauja prelatas Petras Šiurys. Jau porą metų iš eilės kolegijos rektorius, prelatas Šiurys atvyksta dalyvauti Lietuvos vyčių metiniuose narių suvažiavimuose.

Neseniai sulaukėme laiško iš prel. Šiurio, kuriame jis dėkoja už visas Mišių intencijas, kurias vyčiai atsiunčia kolegijos kunigams studentams. Tai yra didelė pagalba kolegijai, o kartu ir bendrystės ženklas. Mišios visada yra aukojamos prašytojų nurodytomis datomis ir intencijomis.

Prel. Šiurys pranešė, kad jau šiais metais bus švenčiamas Lietuvos vyčių gyvavimo 100-mečio jubiliejus. Ta proga gaminama speciali marmurinė atminimo lenta pagerbti pagrindinius kolegijos rėmėjus – Lietuvos vyčius. Lentą planuojama atidengti kovo 4 d. per Šv. Kazimiero šventę.

Kaip tik tomis dienomis Romoje bus minimas ir Žemaitijos krikšto 600 metų jubiliejus. Į šventę planuoja atvykti Telšių vyskupai, nemažas būrys svečių iš Lietuvos. Prel. Šiurys maloniai kviečia visus dalyvauti šiame gražiame minėjime.

Praeitų metų gruodžio mėn. Lietuvos vyskupų konferencija iš naujo patvirtino kolegijos priežiūros komisiją, kurią sudaro: kardinolas A. J. Bačkis, vysk. G. Grušas, vysk. R. Norvilas ir mons. V. Kulbokas, kuris nuo praėjusių metų pradėjo darbuotis Vatikane. Kolegijos projektai ir toliau yra derinami ir įgyvendinami, pasitarus su minėtais priežiūros nariais.

Praeitais metais nepavyko pakeisti kolegijos šildymo sistemos, todėl šie darbai bus atlikti šiais

metais. Praeitą rudenį pertvarkytos telefono linijos ir kolegijoje bei „Villa Lituania“ svečių namuose įvestas bevielis internetas. Prel. Šiurys džiaugiasi, kad su Lietuvos vyčių parama ir tarpininkavimu Šv. Kazimiero popiežinė kolegija pamažu juda į priekį.

Baigdamas laišką prel. Šiurys dėkoja Lietuvos

vyčiams už pagalbą ir tą darbą, kurį dirba JAV lietuvių kolegijai Romoje.

Regina Juškaitė-Švobienė – Lietuvos vyčių garbės narė, centro valdybos pirmininkė ir ryšių su visuomenės komiteto pirmininkė.

Šių mokslo metų kolegijos studentai su naujai paskirtu vyskupu Kęstučiu Kėvalu (5 iš dešinės). Prelatas Petras Šiurys – 7 iš dešinės.

Prel. P. Šiurio asmeninio albumo nuotr.

Amerikietis populiari M. K. Čiurlionio kūrybą

Rodney Ross lankydamasis Kalvarijoje domėjosi ir savo šeimos istorija.

Algio Vaškevičiaus nuotr.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Praėjusią vasarą beveik tris savaites Lietuvoje pirmą kartą viešėjęs Jungtinių Amerikos Valstijų nacionalinio archyvo darbuotojas, istorikas Rodney Ross susižavėjo mūsų šalimi ir nutarė grįžęs apie ją kuo daugiau papasakoti ir amerikiečiams, ir už Atlanto gyvenantiems lietuviams. Pernai rugsėjį Lietuvos Respublikos ambasadoje Washington, DC jis surengė vakarą, kurio metu pasakojo apie savo kelionę, taip pat supažindino su savo šeimos istorija.

„Mano protėviai yra kilę iš nedidelio Kalvarijos miestelio, esančio Lietuvos ir Lenkijos pasienyje, apylinkių. Kai tose vietose pernai apsilankiau pirmą kartą, viskas man, kaip istorikui, buvo labai įdomu. Kelionė į Lietuvą buvo ištis nuostabi, mane sužavėjo jūsų žmonių nuoširdumas, gražūs miestai ir miesteliai. Pagalvojau, kad šita pažintis su protėvių gimtine turi tęstis“, – sakė žydų kilmės istorikas.

Susitikime ambasadoje dalyvavo apie šimtas žmonių, renginiu Ross liko labai patenkintas. Jo metu buvo grojama Kauno žydų geto muzika, o vėliau susirinkusieji galėjo pasiklausyti kompaktinės plokštelės su Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrinių įrašais. Apie Čiurlionį amerikietis jau buvo girdėjęs anksčiau, lankydamasis Lietuvoje jis užsuko ir į šio kūrėjo muziejų Kaune, nusipirko jo muzikos įrašų.

„Amerikiečiai dar labai mažai žino ar visai nežino apie šį genialų dailininką ir kompozitorių. Mano žmonos giminaitė Consuelo Sherba kartu su vyru Charles Rhode saloje yra įkūrusi styginį kvartetą 'Aurea', kuris atlieka įvairias muzikines programas, iliustruodamas jas meno kūrinių reprodukcijomis, poezijos posmais. Man kilo mintis, kad Čiurlionis ir šis muzikinis kolektyvas yra tarsi sutverti vienas kitam – būtų galima parengti įdomią programą ir ją pristatyti įvairiuose Amerikos miestuose“, – sakė istorikas.

Kvarteto įkūrėjas smuikininkas Charles Sherba yra Rhode salos filharmonijos koncertmeisteris, grojęs su Boston simfoniniu orkestru, savo karjerą pradėjęs kaip pirmasis smuikininkas Milwaukee simfoniniame orkestre, kur dirbo devynerius me-

tus. Muzikantas yra gavęs nemažai apdovanojimų, išleidęs muzikos įrašų. Jo žmona ir „Aurea“ meno direktorė Consuelo Sherba, taip pat smuikininkė, yra grojusi su Atlanta kameriniu orkestru, Atlanta baletu orkestru, įvairiais kitais kolektyvais. „Aurea“ yra parengusi ir atlikusi nemažai įvairių muzikinių programų, kurios buvo atliekamos Amerikos miestuose.

„Tokio renginio metu būtų atliekami Čiurlionio kūriniai styginiais instrumentais, būtų galima rodyti skaidrėse jo darbų reprodukcijas. Manau, kad derėtų ir lietuvių klasikų poezijos eilės, kurių yra išversta į anglų kalbą. Pasirodymus būtų galima surengti Washington, Boston, Chicago, Baltimore ir kituose miestuose“, – įsitikinęs Ross.

Jis jau pasidalijo savo sumanymu su LR ambasados Washington, DC darbuotojais, kurie žadėjo parūpinti „Aurea“ tinkamų atlikti Čiurlionio kūrinių. Ross norėtų į pagalbą pasitelkti ir Čiurlionio kūrybos žinovų, kurie galėtų patarti tokių renginių organizatoriams.

Boston gyvenantis kultūros veikėjas, „Draugo“ bendradarbis daktaras Stasys Goštautas jau sulaukė Ross kreipimosi, kuriame šis išdėstė savo sumanymą. S. Goštautas yra daug nuveikęs, tyrinėdamas Čiurlionio kūrybą, paskelbęs apie jį straipsnių įvairiomis kalbomis, yra parengęs ir išleidęs knygą „Čiurlionis – tapytojas ir kompozitorius“.

2011 metais, kai buvo minimos šimtosios M. K. Čiurlionio mirties metinės, JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba surengė dešimties koncertų ciklą Amerikos ir Kanados miestuose – Washington, Atlanta, Detroit, Cleveland, Boston ir kituose. Jų metu Čiurlionio kūrinius atliko garsus pianistas Gabriėlius Alekna, o S. Goštautas skaitė paskaitą „Čiurlionis po 100 metų“. Šie renginiai, kuriuos rėmė Lietuvių Fondas, susilaukė nemažo susidomėjimo.

„Labai tikiuosi, kad, padedant geranoriškai nusiteikusiems žmonėms, šį sumanymą pavyks įgyvendinti 2013 ar 2014 metais. Manau, kad tai bus dar viena puiki proga pristatyti Amerikoje genialųjį kūrėją, jo muziką ir dailę, o tuo pačiu ir dar labiau priartinti pačią Lietuvą“, – sakė Ross.

Knyga apie garsiojo menininko seserį

LAIMA APANAVIČIENĖ

Sausio 23 d. Kaune, Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje vyko Mildos Kulikauskienės knygos „Sesers rūpestis“ sutiktuvs. Apie tai mums pranešė Valerijos Čiurlionytės-Karužienės vaikaitė Daiva Karužaitė, gyvenanti Čikagos apylinkėse. Renginyje dalyvavo Mokslo ir enciklopedijų leidyklos atstovai, knygos sudarytoja Milda Kulikauskienė, M. K. Čiurlionio anūkė Dalia Ona Zubovaitė-Palukaitienė, kalbėjo Valerijos vaikaitis Kastis Zakys, Nacionalinio Čiurlionio dailės muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis.

Knygos sudarytoja, muziejininkė ir dailininkė M. Kulikauskienė su V. Čiurlionyte-Karužiene daugiau nei du dešimtmečius kartu dirbo tuometiniame M. K. Čiurlionio muziejuje, rūpinosi didžiojo menininko darbų garsinimu.

Po V. Čiurlionytės-Karužienės mirties M. Kulikauskienė įsteigė M. K. Čiurlionio draugiją. 2006 metais ji išleido šio dailininko piešinių, kompozicijų, eskizų ir grafikos darbų katalogą, o dabar skaitytojus pasiekė pusšesto šimto puslapių leidinys, kuriame sudėtas didžiojo menininko M. K. Čiurlionio sesers Valerijos gyvenimas.

Valerija nuo vaikystės domėjosi savo brolio M. K. Čiurlionio kūryba. Būdama dar visai jaunutė, prie Vilniaus artėjant Pirmojo pasaulinio karo liepsnomis, lydėjo brolio kūrinius į Maskvą. Po to rūpinosi, kad jie būtų gražinti į Lietuvą, tad nieko nuostabaus, kad knygoje „Sesers rūpestis“ daugiausia dėmesio ir skiriama V. Čiurlionytės-Karužienės veiklai, susijusiai su jos brolio kūrybos išsaugojimu.

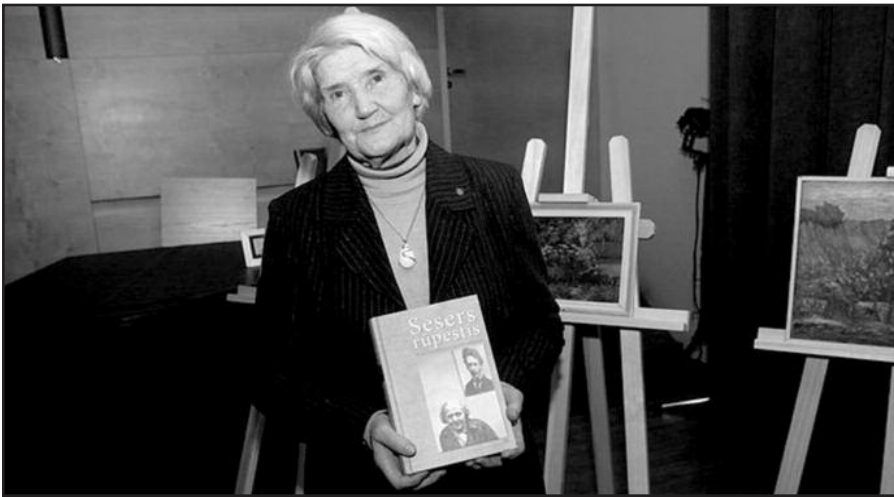
Perskaitęs knygą, skaitytojas ras žinių ir apie sudėtingą pokario laikotarpį, ir apie 1948–1950 metų M. K. Čiurlionio ideologinio teismo peripetijas, sužinos su kokiais sunkumais teko susidurti atstatant Čiurlionių šeimos namus Druskininkuose, įkuriant juose muziejų.

Kas be ko, knygoje atskleistos ir žmogiškosios V. Karužienės savybės, patalpinti dar nežinomi dokumentai. Skaitytojai supažindinami ir su niekur nespausdinta pačios Valerijos kūryba, mat V. Čiurlionytė-Karužienė studijavo dailę, meno istoriją. Studijuodama ji daug tapė etiudų, peizažų, kai kuriuos savo archyvuose saugo ir Čikagos apylinkėse gyvenanti Karužų šeima. Potraukis tapyti jos nepaliko ir sulaukus brandaus amžiaus, deja, laiko tam būdavo mažai.

Siekdama kuo daugiau sužinoti apie V. Čiurlionytę-Karužienę autorė ieškojo buvusių jos bendradarbių, pažįstamų, kurie mielai sutiko bendradarbiauti ir specialiai šiam leidiniui parašė prisiminimus. Tačiau visko į knygą taip ir nesudėjo. Medžiagos tiek daug, kad, kas žino, gal kada nors pasirodys dar viena knyga apie garsiąją Čiurlionių giminę.

„Knygos sutiktuvs buvo labai jaukios ir gražios, kalbėjo Valerijos vaikaitis Kastis Zakys, jo mama, M. K. Čiurlionio anūkė Dalia Ona Zubovaitė-Palukaitienė, buvo rodomi čikagietės Daivos Karužaitės paveikslai, esantys muziejaus archyvuose, sutiktuves rodė televizija“, – atsiųstame į Čikagą laiške apie renginį rašo Mokslo ir enciklopedijų leidyklos darbuotoja Irena Stankevičienė.

Mus pasiekė žinia, kad knyga atkeliauja ir į Čikagą. Tad ją mūsų skaitytojams galėsime pristatyti plačiau.

Knygos „Sesers rūpestis“ sudarytoja Milda Kulikauskienė.

Čikagietės Daivos Karužaitės darbai, rodyti knygos sutiktuvių metu.

Daivos Karužaitės archyvo nuotr.

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Aptartas Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimas

Vilnius (URM info, BNS) – Miuncheno konferencijoje dalyvavęs Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius vasario 2 d. susitiko su Rusijos užsienio reikalų ministru Sergej Lavrov. Ministrai sutarė sustiprinti dvišalį bendradarbiavimą, suaktyvinti abiejų šalių ryšius. Konstruktyvioje dvasioje vykusio pokalbio metu konstatuota, kad kai kuriais klausimais šalys laikosi skirtingų nuomonių, bet sutarta, jog abiem valstybėms rūpimus klausimus reikia spręsti, stengiantis, kad dvišaliame dialoge būtų daugiau tarpusavio supratimo ir teigiamo bendradarbiavimo pavyzdžių. L. Linkevičius pateikė keletą konkrečių pasi-

ūlymų: šiais metais iki Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai pradžios surengti Lietuvos ir Rusijos tarpvyriausybės komisijos susitikimą, paminėti jau dešimt metų veikiančio supaprastinto Rusijos piliečių tranzito į Kaliningrado sritį sukaktį. Lietuvos užsienio reikalų ministras priminė NATO ir Rusijos tarybos projektą dėl perteklinių sprogmenų Kaliningrado srityje sunaikinimo, kurį sėkmingai įgyvendinti galėtų Rusija, Vokietija, Lenkija ir Lietuva. Sovietų Sąjungos padarytos okupacinės žalos klausimas turės būti įgyvendinamas derybomis su Rusija ieškant priimtinių sprendimų.

Prezidentė ragina teismų reformą baigti iki 2015 m.

Vilnius (BNS) – Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė ragina teismų reformą baigti iki 2015 metų, vasario 4 d. pranešė jos atstovė spaudai Daiva Ulbinaitė. Šalies vadovės patarėja tokią nuomonę išsakė po D. Grybauskaitės susitikimo su teisingumo ministru Juozu Bernatoniū, Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininku Juliumi Sabatausku ir Aukščiausiojo teismo (AT) pirmininku Gintaru Kryževičiumi. Teisin-

gumo ministras J. Bernatonis teigė, kad susitikime su šalies vadove visais – baudžiamojo proceso greitinimo, teismų reformos ir visuomenės tarėjų įvedimo – klausimais buvo rasta „bendra kalba“. G. Kryževičius žurnalistams sakė, kad su teismų reforma susiję projektai yra parengti ir „teismų stambinimo žemėlapis jau padarytas“. Šiuos žemėlapius jis žadėjo artimiausiu metu pristatyti viešai.

Vėl nutrauktas tyrimas dėl V. Pociūno žūties

Vilnius (BNS) – Baltarusijoje žuvusio Valstybės saugumo departamento (VSD) pulkininko Vytauto Pociūno našlė Liudvika Pociūnienė svarsto galimybę skusti prokurorų vasario 1 d. paskelbtą išvadą, kad jos vyro mirtis nebuvo smurtinė. Iki teisminių tyrimą atlikęs Generalinės prokuratūros prokuroras Artūras Urbelis teigė nenustatęs, kad buvo padarytas nusikaltimas. Anot jo, V. Pociūnas mirė nuo traumų, gautų iškritus pro devinto aukšto langą.

Prokuroro teigimu, nerasta ir įtariamojo, kuris būtų galėjęs padaryti nusikaltimą. V. Pociūnas žuvo 2006 m. rugpjūčio 23-iosios naktį, iškritęs iš devinto aukšto viešbutyje Breste. Generalinė prokuratūra dukart buvo pripažinusi, kad ši mirtis buvo nelaimingas atsitikimas, tačiau teismo nurodymu ikiteisminis tyrimas vis buvo atnaujinamas. Pastarąjį kartą tarp kitų versijų tirta ir nužudymo versija.

Anglijoje lietuviškai kalba 84,000 žmonių

Vilnius (BNS) – 2011 m. visuotinio surašymo duomenys rodo, kad Anglijoje lietuviškai kalba daugiau nei 84,000 žmonių. Iš kitų Europos kalbų, neskaitant anglų, Anglijoje daugiau kalbama tik lenkiškai (529,000), prancūziškai (145,000), portugaliskai (131,000), ispaniskai (118,000) ir itališkai (90,000). Po lenkų

iš užsienio kalbų antra populiariausia Anglijoje yra pandžabų kalba, vartojama Indijoje ir Pakistane. Ja kalba beveik 272,000 Anglijos gyventojų. Kiek anksčiau paskelbtais to paties surašymo duomenimis, 2011 m. kovą Anglijoje gyveno 95,730 Lietuvoje gimusių žmonių, sostinėje Londone – 39,817.

Biržų bažnyčia įrašyta į Kultūros vertybių sąrašą

Vilnius (BNS) – Europos Biržų evangelikų reformatų bažnyčios statinių kompleksas bus įrašytas į Kultūros vertybių registrą. Šios bažnyčios statiniai patenka į Biržų istorinės dalies ir senojo miesto vietos teritoriją. Kompleksą sudaro bažnyčia, klebonija ir tvora su vartais.

Biržų reformatų parapiją įsteigė Mikalojus Radvila Rudasis, kurio sūnus Kristupas Radvila Perkūnas rėmė evangelikų reformatų bažnyčios statybą. Ši bažnyčia pirmą kartą istoriniuose šaltiniuose paminėta 1584 m.

Planuojama palengvinti sąlygas įgyti Lietuvos pilietybę

Vilnius (BNS) – Lietuva planuoja palengvinti sąlygas asmenims be pilietybės įgyti Lietuvos pilietybę. Vidaus reikalų ministerija parengė Pilietybės įstatymo papildymą, kad asmeniui be pilietybės, gimusiam Lietuvos teritorijoje, Lietuvos pilietybė būtų suteikiama, jeigu jis teisė-

tai nuolat gyvena Lietuvoje pastaruosius penkerius metus, nebuvo įgijęs kitos valstybės pilietybės ir atitinka kitus reikalavimus. Projektas susijęs su tuo, kad Lietuva planuoja prisijungti prie Jungtinių Tautų konvencijos dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo.

Rusija pradėjo pokalbius su Sirijos opozicija

Miunchenas (BNS) – Rusijos užsienio reikalų ministro Sergej Lavrov ir Sirijos opozicijos vadovo Moaz al Khatib derybos Miunchene yra tam tikras persilaužimas ir stiprina pasaulio pastangas sumažinti didelių nesutarimų dėl to, kaip užbaigti konfliktą Sirijoje. Maskva sakė, kad nori palaikyti nuolatinį ryšius su Sirijos opozicija. Maskva ir Washington, DC smarkiai nesutaria

dėl to, kaip užbaigti metus ir 10 mėnesių trunkantį Sirijos konfliktą, kuris, pasak JT, jau pareikalavo daugiau kaip 60,000 gyvybių. M. al Khatib, kuris opozicinės koalicijos vadovu tapo praėjusių metų pabaigoje paskartojo ankstesnį netikėtą pareiškimą, kad jo grupė yra pasirėngusi dialogui su Damasko režimu pagal sąlygas, tarp kurių yra 160,000 sulaukytų žmonių paleidimas.

Vakarų Krante suimti „Hamas“ nariai

Ramala, Vakarų Krantas (AFP-BNS) – Izraelio armija vasario 4 d. pranešė per naktinį reidą suėmusi 25 palestiniečių islamistų judėjimo „Hamas“ narius, tarp jų, kaip nurodo šio judėjimo šaltiniai, tris palestiniečių parlamento narius. Izraelio armi-

ja nepateikė išsamesnių detalių, tačiau „Hamas“ šaltiniai sakė, kad tarp suimtųjų Hebrono mieste buvo parlamento nariai Hatem Kafisha ir Mohammad al Tal, o Ramaloje suimtas deputatas Ahmad Atun.

F. Castro pasirodė viešumoje per parlamento rinkimus

Havana (ELTA) – Buvęs Kubos vadovas Fidel Castro per parlamento rinkimus vasario 3 d. pirmą kartą nuo spalio mėnesio pasirodė viešumoje, praneša BBC. Kubos valstybinė televizija rodė 86-erių vadovą rinkimų apylinkėje, kurioje jis balsavo ir, kaip pranešama, apie valandą kalbėjosi su žiniasklaida ir rinkėjais. Opozicijos partijoms dalyvauti rinkimuose nebuvo leista, o visus kandidatus parinko valdančioji Komunistų partija. Daugiau nei 600 delegatų pateks į Nacionalinę Asamblėją ir patvirtins kandidatus į aukščiausius politinius postus Kuboje.

F. Castro per parlamento rinkimus. EPA-ELTA nuotr.

JAV gali surengti tiesiogines derybas su Iranu

Miunchenas (BNS) – Jungtinės Valstijos pasirošusios tiesioginėms deryboms su Iranu ginčė dėl jo branduolinių planų, vasario 2 d. pareiškė JAV viceprezidentas Joe Biden. Tačiau jis pareikalavo, kad Teheranas parodytų rimtai ketinąs dalyvauti to-

kiame dialoge, ir sakė, kad Washington nepradės derybų vien dėl vaizdo. J. Biden pareiškė, kad dar yra laiko, jog diplomatija, palaikoma spaudimo, pasisektų. Tačiau viceprezidentas nenurodė kokio nors galutinio termino.

Prancūzai bombardavo islamistų tiekimo kelius

Gao, Malis (AFP-BNS) – Prancūzų lėktuvai Malio šiaurėje bombardavo islamistų tiekimo bazes, kad priverstų juos išlįsti iš savo slėptuvių, o Paryžius vasario 4 d. spaudė Afrikos karius greitai perimti atsakomybę už puolimą. Ekstremistų kovotojai, kurie Malio šiaurę valdė 10

mėnesių, pabėgo į Ifogaso plynaukštės masyvą Kidalio regione netoli Alžyro sienos. Iš savo slėptuvių jie buvo išstumti per tris savaites trunkantį prancūzų vadovaujamą puolimą. Manoma, kad jie laiko septynis įkaitus prancūzus, ir tai sunkina karo veiksmus.

California žuvo mažiausiai aštuoni žmonės

Los Angeles (AFP-BNS) – Mažiausiai aštuoni žmonės žuvo, o dar 27 buvo sužeisti per daugelio automobilių susidūrimą California, į kuri pateko ir keleivinis autobusas, pra-

nešė vietos žiniasklaida. Televizijos KABC pranešime sakoma, kad avarija įvyko maždaug 6 val. 30 min. vakare, į šiaurę nuo Yucaipa miesto.

Kompiuteriniai įsilaužėliai puolė „Twitter“

San Francisco (BNS) – Kompiuteriniai įsilaužėliai praeitą savaitę nusitaikė į socialinį tinklą „Twitter“ ir galėjo gauti prieigą prie maždaug 250,000 jo vartotojų slaptažodžių bei kitokios informacijos. Nors slaptažodžiai yra užšifruoti, tačiau dėl visa piktą jie buvo pakeisti, o bendrovė šiuo metu informuoja galėjusius nukentėti vartotojus. Tinkla-

raščio pranešime buvo paminėta neseniai paskelbta informacija apie didelio masto kibernetinius puolimus prieš dienraščius „The New York Times“ ir „The Wall Street Journal“, tačiau, kitaip negu šie du žiniasklaidos kanalai, „Twitter“ nepateikė jokių detalių apie socialinio tinklo patirto puolimo šaltinį arba metodus.

ŠVENTADIENIS

4 Eilinis sekmadienis

Tikėjimo pasaulis. Pradžia

VIRGINIJA ADOMONYTĖ

Kiekvienas įvykis ar pasirinkimas turi pradžią. Kaip aš ateinu į tą pradžią? Yra dvi galimybės. Pirmąją įvardyčiau įvykius, kurie nuo mūsų nepriklauso. Jie prasideda tiesiog be mūsų įsikišimo, kai viskas kinta ir viena pabaiga reiškia kito pradžią. Kita pradžia yra pasirinkta mano pačios, kai turiu galimybę pasirinkti.

Kaip yra su tikėjimo pradžia? Jei-gu aš mokoma tikėjimo tiesų nuo vaikystės, tai mano pasirinkimo yra mažai. Tačiau būna atvejų, kai tikėti pradėdu sąmoningai. Kur tas atspirties taškas, kai atrandu tikėjimą, kaip naują savo pradžią? Tai gali būti ieškojimas, nes aš nepasitenkinu vien tiktai įdiegtomis vertybėmis, o noriu sąmoningai atrasti. Į tikėjimą būtina gilintis. Kai atspirties tašku laikau, kad vaikystės išmoktos tikėjimo pamokos nebepakanka, aš vis labiau į jį gilinuosi, ir tikėjimas nuo tam tikros pradžios tampa naujai atrastas. Galima nauja tikėjimo pradžia, įvykus kam nors svarbiam arba norint priimti teisingą sprendimą. Sąmoningas tikėjimas man prasideda, kai jį pasirenku.

Iš tiesų tikėjimo pradžia yra įdiegta į mūsų širdis Dievo. Jo paieškos vyksta visada, nors kartais to ir neįvardiju. Dievas leidžia man pasirinkti. Gali būti nauja pradžia ir atmetus tikėjimą. Tikėjimo pradžioje viskas neatrasta, nauja, gal kartais ir truputėlį baugu. Kiekviena pradžia yra įvykis. Tikėjimo pradžia yra įvykis mano sielai. Tikėjimo pradžioje aš pasakau Dievui taip. Aš pasakau, kad Jį pasirenku, kad Jis yra man svarbus. Mano tikėjimo pradžia yra tik patvirtinimas, kad manyje jau yra tikėjimo troškimas. O tas troškimas vėliau tik auga.

Tikėjimo pradžioje žinau, kad tai ilgas kelias. Pradedu klausimais. Pradedu klausymusi. Pirmiausia Dievui pasakau, kad noriu Jį pažinti, noriu Jį pamilti. Tikėjimo pradžioje žadu tik Juo pasitikėti ir pažadu Jo niekada neskaudinti. Toje pradžioje sakau Dievui, kad būsiu Jam ištikima. Pradžioje turiu daug jėgų ir pasitikėjimo savimi. Jeigu pasitikėčiau Dievu visada kaip pradžioje, tai man padėtų gyventi, tačiau aš apsunkstu nuo gyvenimo kasdienybės ir apleidžiu tuos pažadus, kuriuos daviau tikėjimo pradžioje.

Tikėjimo pradžia yra naujo gyvenimo pradžia. Ji yra daug ką atverianti. Toje pačioje pradžioje aš suprantu, kad Dievas yra. Čia suprantu, kad Dievas manęs laukia, kad Jis dalinasi su manimi gyvenimu. Čia Dievas atsiskleidžia. Kaip greitai Jį atpažinsiu, priklausys nuo mano tikėjimo. O dabar, tikėjimo pradžioje, jau stoviu nebe viena. Čia sutinku Dievą. Tikėjimas yra Dievo pažinimo pradžia.

Ko viliuosi iš tikėjimo, kad jį pasirinkau? Viliuosi, kad Dievas man suteiks ramybę, kurios nerandu žemėje. Ir ramybė ateina pačioje tikėjimo pradžioje. Ji suteikia man vilties, kad būsiu priimta ir išklaudyta. Ta viltis patikina, kad visada buvau Dievo mylima. Kas kvieštų nemylimą

žmogų į pasimatymą.

Iš tikėjimo viliuosi, kad jis pavers mane mylinčia Dievą. Tik tikėdama galiu priimti iš Dievo ir skaudžius smūgius. Tikėjimas tai leidžia suprasti, kaip visagalio Dievo meilę, nors tai būtų sunku suprasti. Iš tikėjimo viliuosi, kad jis leis man visada suprasti, kokia aš svarbi Dievui. Dievas Tėvas atiduodamas savo Sūnų mirti už mano nuodėmes, kad prisikeldamas prikeltų ir mane.

Iš tikėjimo viliuosi, kad niekada man jau nebereikės patirti nevilties. Vilties Dievas to neleidžia. Neviltis su Dievu neįmanoma. Dievas yra džiaugsmo Dievas. Ir viltis atsiranda pačioje tikėjimo pradžioje. Viltis, kad su Dievu įmanoma viskas.

Pirmasis pasimatymas su Dievu yra pačioje tikėjimo pradžioje. To pasimatymo metu atsiskleisiu ir pati. Pamatysiu save iš labai arti ir pamatysiu save tikėjimo šviesoje. Pamatysiu save taip, kaip atrodau Dievo aki-vaizdoje. O čia pamatysiu save daug blankesnę, negu išivaizdavau. Bet turėčiau to išpūdzio neišsigąsti, bet ir toliau stiprinti tikėjimą, kad pasitikėčiau Dievu, kad Jis perkeis mano sielą, jeigu to prašysiu.

Tikėjimo pradžioje prašysiu Dievą, kad mano tikėjimui nebūtų pabai-gos šioje žemėje. Prašysiu Dievą nepalikti manęs ir tada, kai nuo Jo nusi-grėšiu. Kai būsiu pasirinkusi nuodėmę, prašysiu Jo manęs nepalikti. Da-bar jau iš patirties žinau, kad Jis niekada nepalieka, nes pas Jį grįžtu visada. Tikėjimo pradžioje grįžtu greičiau ir stipriau pasižadu daugiau Dievo neišduoti. Per visą gyvenimą aš turiu prisiminti tikėjimo pradžią. Tai buvo atradimas. Aš supratau, kad sąmo-ningai galiu atrasti Dievą.

Tikėjimo pradžia yra daugelio pa-sikeitimų mano gyvenime pradžia. Aš naujai atrandu vertybes ir vertinti pradedu kur kas teisingiau. Jau pačioje naujai atrasto tikėjimo pradžioje peržvelgiu praėjusį laiką ir to tikė-jimo akivaizdoje vertinu gyvenimą nauju matu.

Jau pačioje tikėjimo pradžioje įgyju pasitikėjimo savimi, ne todėl, kad tai kiltų dėl manęs, bet todėl, jog tikiu, kad su manimi yra Dievas. Tai Juo pirmiausia pradedu pasitikėti, ta-da patikiu ir savimi. Pradedu daugiau pasitikėti kitais, ir juos pradedu ver-tinti kaip savo artimuosius. Jau tikė-jimo pradžioje pajuntu, kiek tas tikė-jimas man duoda, kaip mane praturti-na. Pradžioje žinau, kad manęs laukia dar ilgas kelias, ir toje pradžioje aš pažadu sau ieškoti tik Dievo kelių.

Tikėdama pajuntu ir savo vertę. Pradedu suprasti, kaip esu vertinama Dievo, ir nėra kito žmogaus pasaulyje, kuris galėtų mane pakeisti. Ir taip pat suprantu, kad ir Dievo negalima pakeisti kuo kitu, nors pasaulis siūly-tų savo turtus.

Tikėjimo pradžia yra mano pir-masis apsilankymas pas Dievą. Jis visada ypatingas. Tą išpūdį, kurį pirmą kartą pajuntu pradėjus tikėti, nešiu per visus savo tikėjimo metus.

O tikėjimo metai yra visas mano gyvenimas.

Bernardinai.lt

KĄ VEIKTI JAV?

Naujieji metai „Spring Mill Inn”

Senas, mūrinis tiltas netoli „Spring Mill Inn” viešbučio.

ANDRIUS KRIAUCIŪNAS

Šiais metais mūsų šeima nutarė Naujuosius metus sutikti „Spring Mill Inn”, Indiana vals-tijoje. Tai senas viešbutis valstijos parke. Mes ten jau esame sutikę naujuosius metus vieną kartą. Kadangi mums labai patiko, nusprendėme ten vėl nuvažiuoti.

Šis parkas yra apie 3 valandos nuo mūsų namų, prie Mitchell mies-telio. Ne per toli, bet ir ne per arti. Kelias į ten buvo gana geras. Truputį snigo, bet nebuvo pernelyg blogai. Ten nuvykę radome daugiau sniego negu namuose. Buvo labai gražu.

Atvykęėjome į savo kambarį. Mūsų kambarys buvo labai gražus ir erdvus. Apsirengėme irėjome pasi-vaikščioti. Aš norėjau eiti į lauką, nes prieš tai kelias dienas sirgau. Pa-galiau gavau pažaisti sniege. Pake-liui pamatėme labai gražų tiltą – seną, pastatytą iš akmenų. Pagaliau nuėjome, kur mes norėjome – į seno-vinį miestelį.

Šis miestelis buvo įkurtas 1814 metais. Dabar jis atstatytas pagal XIX šimtmečio laikus. Ten yra 20 pastatų. Pagrindinis pastatas yra ma-lūnas, kuris yra trijų aukštų, pasta-tytas 1817 metais. Mes ten truputį pažaidėme su sniegu ir prie upelio. Buvo labai smagu.

Po toėjome atgal į viešbutį. Gri-žęs su broliuėjau žaisti stalo tenisą. Iš pradžių jis laimėdavo, bet vėliau aš pradėjau geriau žaisti. Tada su tečiu žaidžiau ledo rutulį ant stalo, iš ku-rio oras pučia (air hockey). Pirmą kartą sužaidėme lygiosiomis, bet

kitus kartus laimėjau aš.

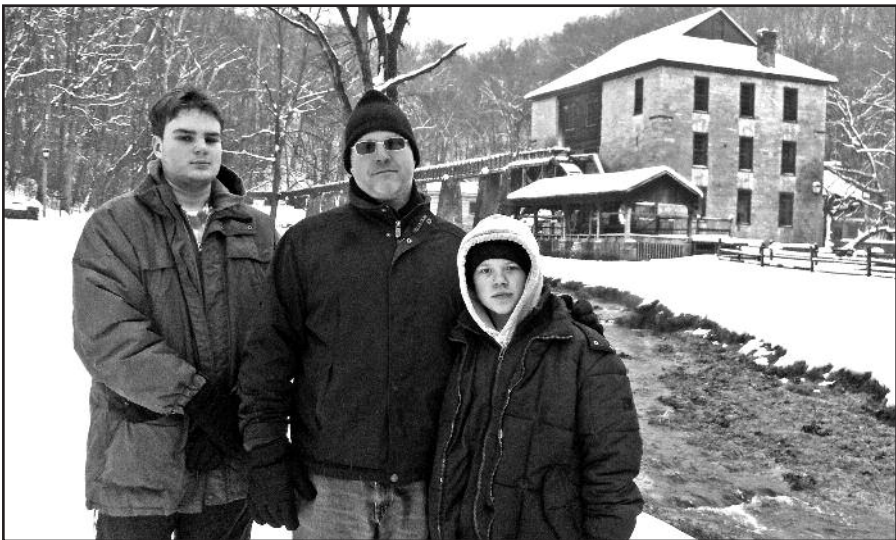
Po toėjome valgyti vakarienės. Buvo bufetas, tad buvo didelis pa-sirinkimas ir skanus maistas. Po va-karienės aš vėlėjau žaisti stalo te-nisą. Aš labai daug žaidžiau, man bu-vo labai smagu. Taip pat dėliojau dėlionę. Jai trūko keletu dalių, bet dauguma buvo. Tada visa mūsų šei-ma žaidėme stalo žaidimą salėje, ku-rioje ir kiti žaidė.

Po to nuėjome į kambarį laukti 12 valandos. Žiūrėjome televizorių ir valgėme užkandžius. Kada atėjo 12 valanda, gėrėme šampano. Vaikai gėrė savo vaikišką šampaną. Po to visiėjome miegoti.

Kitą rytą vėlėjome pasivaikščio-ti ir vėl žaidėme stalo tenisą. Lauke mėtėme sniego gniūžtes į upelį, kurios atrodė kaip maži laivai, lenk-tyniavome su jais.

Šiek tiek informacijos apie vieš-butį. Jis buvo atidarytas 1938 metais, turi 74 kambarius. Jame yra žaidimo kambarys, baseinas viduje ir lauke. Ten yra uolų, kur galima laivais plaukti. O pačiame parke yra Gus Grissom Memorial. Gus Grissom buvo JAV astronautas, kuris žuvo 1967 metais, kai raketa užsidedė. Šis parkas tikrai yra viena iš vietų, kurias reikia aplankyti. Kai nuva-žiuosite, manau, jums reikia šiuos keturis dalykus atlikti:

1. Aplankyti malūną.
2. Žaisti stalo tenisą arba eiti į baseiną.
3. Pasivaikščioti takeliais (jų yra labai daug).
4. Aplankyti Gus Grissom mu-ziejų.

Su tėvu ir broliu Gyčiu (k.) prie istorinio malūno.

Kriaučiūnų šeimos nuotr.

Kultūrinė veikla
Gross Hesepe DP stovykloje
1946–1948 m.
8

PRANAS ZARANKA

Pranas Zaranka.

Minėjimai

Buvo prisimenamos visos Lietuvos didžiosios valstybinės šventės. Pakeliama Lietuvos vėliava, pamaldos bažnyčioje, iškilmingas posėdis salėje. Paskaita, meninė dalis, choras, tautiniai šokiai.

1948 m. kovo 21 d. ateitininkai sendraugiai surengė Adomo Jakšto Dambrausko minėjimą jo mirties dešimtmečio proga. Sceną puošė plakatas „Mes ne savo ugnimi žėruojam, mes ne sau aplinkui šviesą liejam“. Centre buvo didelis Jakšto portretas su knyga, pieštas dailininko Vienažinskio. Kopiją puikiai anglimi atliko Dailės studija. Paskaitą skaitė kun. P. Kirvelaitis, deklamuoti Jakšto eilėraščiai.

1948 m. gegužės 11 d. – Tumo-Vaižganto mirties penkiolikmečio minėjimas. Nepamenu, kas skaitė paskaitą. Kun. Kirvelaitis man patarė skaityti iš „Pragiedrulių“ gana kraupų epizodą, kuriame Valeras Burzulis susigrumia su Agiejevu ir jį paskandina Liežuvio gelmėje.

Svečiai

1947 m. vasarą Gross Hesepe lageryje koncertavo Čiurlionio ansamblis, atvykęs iš prancūzų zonos. Visus labai pradžiugino liaudies dainų grožis, tautiniai šokiai, kanklių muzika. Greit prigijo tarp jaunimo „Giedu dainelę savo giesmelę“, „Kai aš grėbiau lankoj viena“, „Ar aš ne vyšnelė“. Smagu buvo sulaukti ir išgirsti linksmąjį Jarošeko vyrų kvartetą, atvykusį iš amerikiečių zonos. Tuo laiku nesitikėjau, kad ir man teks jau kitoje Diepholz stovykloje dainuoti M. Liuberskio vadovaujamame „Aušrinės“ vyrų kvartete ir gauti iš Jarošeko gaidų, dargi susitikti su juo Amerikoje, kur vėl iš pirmų dienų Detroit dainavau Br. Budriūno vyrų

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

MITYBININKĖ

DR. VILIJ A. KERELYTĖ
6420 West 127th St. Suite 106
Palos Heights, IL 60463
708-239-0909;
nutritionow6420@att.net
Valandos:
pirm.–ketv. 10 val. r. – 4 val. p. p.

Āpsilankykite
„Draugo“
internetinėje
svetainėje

www.draugas.org

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

kvartete.

Tikrą teatrą pamatėme, kai atvyko iš Detmold stovyklos teatro grupė „Aitvaras“ su A. Rūko pjese „Bubulis ir Dundulis“. Režisūra – J. Blekaičio, dekoracijos ir kostiumai – dailininkų V. Andriušio ir R. Viesulo. Puikiai pasirodė H. Kačinskas, V. Valiukas, A. Rūkas. Liko atmintyje prologo žodžiai: „Lietuva, mano žeme augsine, kai pribrešta rugiai laukuose, balto nuometo mano tėvyne, vyšnių sodų žiedais nuberta.“ Patiko už scenos dainuota „Ram tad du du du, šiau-

dai be grūdų, padariau alutį vienu avižų”...

Primenu, kad, apart chorų, buvo dar gražus būrys jaunimo, daugiausia viengungių vyrų, kurie pavakariais susibūrę dainuodavo tiek liaudies, tiek kariškas dainas. Bronius Pakštas buvo didysis tokių pasidainavimų organizatorius, o man tekdavo pravedėjo pareiga ir malonumas. Ypačingai vasarą, kai nukeliaudavome prie Ems upės ir ten, radę didžiulę valtį irdavomės prieš srovę, o grįždami pasroviui traukdavome „Anoj pusėj Nemunėlio“, „Baltos būrės plazda“, „Ant Nemuno kranto”...

Spauda

Buvo leidžiamas vietinis stovyklos žinių biuletenis, kurį redagavo P. Laucius. Per paštą, kurio viršininku buvo Vl. Petrauskas, gaudavome ir laikraščių, ir žurnalų, ir knygų. Dar tebėra mano lentynose anų laikų žurnalai „Aidai“, „Ateitis“, „Tremtinių mokykla“. Kai 1997 m. Detroit lankėsi prof. D. Kaunas, jam dovanojau leidinius „Pėdsakai“, „Žingsniai“ ir kun. Petrelevičiaus redaguotą žurnalą „Naujasis žmogus”.

Baigiant

Bevartant anų dienų fotografijas, renginių programas, prisiminimais grįžo vardai ir veidai. Kiek daug jų po to niekada nebesusitikau, kiek jų jau nebėra tarp gyvųjų, net ir daug jaunesnių už mane. Spaudoje užtinku jau jų vaikų, anūkų pavardes. Kažin, ar jiems bus įdomūs mano aprašyti „vaiduokliai“ iš tolimo Gross Hesepe durpyno?

Pabaiga

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis,
automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų,
asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:
Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užėiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Old Vilnius Café, 2601 75th St. Suite B, Darien, IL 60561 Tel: 630-324-6811
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Kalinka, 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

Lyric Opera sezonas persirito į antrą pusę

RAMUNĖ LAPAS

Lyrice Opera of Chicago sezonas palyginti trumpas – paskutinis spektaklis įvyks balandžio 6 d. Tačiau neliūdėkime iš anksto, nes per šiuos du su trupučiu mėnesio mūsų laukia dar keturios pilnakraujės operos. Be to, bus ir „uodegytė“. Balandį, nusileidus baigiamojo spektaklio uždangai, gegužės ir birželio mėnesiais ji vėl pakils dviem projektams: prieš 70 metų sukurtam Richard Rodgers ir Oscar Hammerstein II miuziklui „Oklahoma!“ ir komedijos teatro „The Second City“ eksperimentiniam spektakliui „The Second City Guide to the Opera“, kurio premjera įvyko sausio 5 d. Bet apie viską – iš eilės.

Verta pagalvoti apie abonementą

Vasario mėnesį bus paskelbtas 2013–2014 metų sezono repertuaras, ir, manyčiau, verta iš anksto pagalvoti apie abonementą – ne tik sutaupysite pinigų, bet ir įgysite privilegijų, kurių neturi pavieniai bilietus įsigyjantys žiūrovai. Tarkime, šiemet tik abonementų savininkai gali patekti į kovo mėnesio Puccini „La Boheme“ spektaklius, kuriuose Mimi partiją dainuos rusų sopranas Anna Netrebko (kovo 12, 15, 18, 22 ir 28 d., pirmasis pasirodymas Lyric). Na, nebent norėtumėte rizikuoti ir pabandyti „sužvejoti“ bilietą prieš spektaklio pradžią... Ta pati taisyklė galioja ir baigiamajam sezono spektakliui – sopranui Renee Fleming skirtai Andre Previn operai „A Streetcar Named Desire“ („Geismų tramvajus“) pagal to paties pavadinimo Tennessee Williams pjesę. Jau nekalbant apie kasmet sausio pabaigoje rengiamą koncertą „Subscriber Appreciation Concert“. Šiemet tai buvo Renee Fleming ir Susan Graham rečitalis.

Turėdama galimybę pasirinkti „La Boheme“ datą, išsirinkau spektaklį ne su garsiaja ruse, bet

„Rigoletto“.

Robert Kusel/Lyric Opera of Chicago nuotr.

Joseph Lim, Andrea Silvestrelli, Dimitri Pittas, Ana Maria Martinez ir Lucas Meachem operoje „La Boheme“.

Dan Rest/Lyric Opera of Chicago nuotr.

„Die Meistersinger von Nürnberg“.

Alastair Muir, Glyndebourne Productions, Ltd. nuotr.

su nuostabiu sopranu iš Puerto Rico Ana Maria Martinez – taip pakerejo mane ši dainininkė savo ankstesniais vaidmenimis Lyric Opera: Nedda „Pajacuose“ ir Marguerite „Fauste“. O Mimi – šios solistės mylimiausias vaidmuo! Pirmieji spektakliai jau įvyko, tačiau Martinez ir Dimitri Pittas (Rodolfo, pirmasis pasirodymas Lyric) porą dar galite pamatyti vasario 7 dieną.

Pirmųjų pasirodymų banga

Vasario 8 d. prasideda Richard Wagner „Die Meistersinger von Nürnberg“. Iš bohemiško ir žiemiško XIX a. Paryžiaus mes persikelsime į kitą laiką ir kitą menininkų bendruomenę – XVI a. Niurnbergą, besiruošiantį tradiciniam vidurvasario dainininkų konkursui. „Tai opera apie muzikos jėgą“, – trumpai nusako Wagner šedevro esmę Lyric muzikos vadovas dirigentas Sir Andrew Davis. Apart puikios Wagner muzikos, yra dar keli stiprūs traukos taškai. Tai originalaus pastatymo Škotijoje režisierius David McVicar (rudenį matėme kitą jo pastatymą – R. Strauss „Elektrą“) bei garsieji dainininkai – bosas James Morris (Hans Sachs), tenoras, „dainuojantis kaip Dievas“, Johan Botha. Nors visuomet reikia būti nusiteikus netikėtumams – ką gali žinoti, gal juos pateiks jaunoji Amanda Majeski ar Lyric pirmą kartą dainuojantis rusų bosas Dimitry Ivashchenko? Taip, penkios su puse valandos, bet tai penkios su puse valandos nuostabios muzikos! Ir galbūt galimybė kartą gyvenime patirti nepaprastą jos galią. Ir, žinoma, pamąstyti apie meno bei menininkų vaidmenį visuomenėje.

Kaip ir Puccini „La Boheme“, Verdi „Rigoletto“ – viena dažniausiai skambančių operų pasaulio teatruose. Tai, ką pamatysime vasario 25–kovo 30 dienomis, yra atnaujintas Lyric Opera 2005–2006 m. sezono pastatymas. Rudenį muzikos pasaulis švęs Giuseppe Verdi 200-ąsias gimimo me-

„A Streetcar Named Desire“.

Marty Sohl, San Francisco Opera nuotr.

tines, tad Lyric „Rigoletto“ galime laikyti išankstine dovana kompozitoriaus gerbėjams. Rigoletto vaidmeniu Čikagos scenoje pirmą kartą pasirodys šiuo metu du puikiausi Verdi muzikos atlikėjai ir šio dramatiško vaidmens interpretatoriai: lenkų baritonas Andrzej Dobber (vasario 25–kovo 10 d.) ir serbas Željko Lučić (kovo 14–30 d.). Gildos partiją Lyric scenoje pirmą kartą dainuos dar vienas rusų sopranas – Albina Shagimuratova. Šiai dainininkei dvejus metus iš eilės buvo įteikta „Auksinė kaukė“ už jos vaidmenis Maskvos Didžiojo teatro pastatymuose „Ruslanas ir Liudmila“ bei „Lucia di Lammermoor“. Grįžtant prie Lyric – ištisų artistinių debiutų sezonas!

Grand finale

Visi užaugome su garsiaja Tennessee Williams pjesė „Geismų tramvajus“, matėme ne vieną teatro pastatymą, puikiai prisimename kino ekranizaciją su Blanche DuBois – Vivien Leigh. O štai dabar – opera, kurią rašydamas amerikiečių kompozitorius Andre Previn galvojo apie vieną garsiausių mūsų dienų solisčių, Čikagos operos teatro kūrybos patarėją Renee Fleming. Kompozitorius (opera sukurta 1997 m.) yra sakęs, kad, rašant muziką, jam maloniausia buvo įsivaizduoti kaip skambės Renee balsas – balsas, kurį jis gerai pažinojo. Dainininkė garsėja aktoriniu talentu, o režisierius Brad Dalton kuria dramos spektaklio aplinką (orkestras gros ant scenos!). Tad šie penki sezonų užbaigiantys spektakliai turėtų būti labai įspūdingi. Žinoma, tiems, kas į juos pateks. „A Streetcar Named Desire“ Lyric scenoje – vyks kovo 26, 29, balandžio 3, 5 (studentų spektaklis) ir 6 dienomis. Beje, koncertinis operos variantas, kartu su kitais Previn kūriniais, skambės Carnegie Hall New York kovo 14 d.

Lietuvos gydytojai, pradėję antrą gyvenimo šimtmetį

JANINA VALANČIŪTĖ

Ilgaamžiškumas nedažnas reiškinys, o jeigu tie garbaus amžiaus žmonės – gydytojai, tai iš tiesų labai retas atvejis. Vilniuje gyvena jau į antrą šimtmetį perkopę žymūs Lietuvos gydytojai profesoriai – rentgenologas Kazys Ambrozaitis ir chirurgas onkologas Petras Norkūnas. Būdami tokio amžiaus, jie dar turi puikią atmintį, yra guvaus proto, žvalūs bei veiklūs.

Jau 102-uosius gyvenimo metus įpusėjęs prof. Ambrozaitis ir dabar dalyvauja net kelių organizacijų veikloje. Jis – Lietuvos katalikų mokslų akademijos, Politinių kalinių ir tremtinių draugijos, Lietuvos atsargos karininkų draugijos narys, Vilniaus ilgaamžystės akademijos garbės prezidentas, Lietuvos radiologų asociacijos garbės narys. Neseniai išleido trečiąją prisiminimų knygą apie savo jaunystę, studijas, pirmuosius darbo metus, tremtį, gydytojo darbą, mokslinę ir visuomeninę veiklą. Taip pat yra išleidęs 12 medicinos knygų ir paskelbęs 300 straipsnių. Garbaus amžiaus profesorius užsiminė, kad ketina parašyti dar vieną knygą.

Profesorius sako ilgaamžystę paveldėjęs su genais – giminėje buvo daug ilgaamžių, o visa kita, jo nuomone, priklauso nuo gyvenimo. Profesorius pataria nesikrimsti dėl to, ko negali pakeisti, visur jausti saiką, visada turėti tikslą. Prof. Ambrozaičio sūnūs taip pat pasirinko gydytojo profesiją: Ramūnas – radiologas, o Arvydas – infekcinių ligų specialistas.

Praėjusių metų spalio 18 d. Vilniaus universiteto Onkologijos instituto surengtame iškilmingame prof. Petro Norkūno 100 metų jubiliejaus minėjime profesorių sveikino kolegos, taip pat jo amžininkas Ambrozaitis. Šimtmečio proga veikė Lietuvos medicinos bibliotekos darbuotojų parengta paroda. Abu profesoriai yra ilgamečiai šios bibliotekos skaitytojai.

Petras Norkūnas gimė 1912 m. spalio 19 d. Marijampolio kaime, Vilniaus rajone. Mokėsi Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Nors jau vaikystėje norėjo tapti gydytoju, bet mokytojo patartas įstojo į teologiją. Norkūnas baigė keturis teologijos kursus, bet į kunigus nebuvo išventintas. Sekdamas vyresnio brolio Prano pėdomis, jis vėliau pasirinko mediciną. 1944 m. baigė medicinos studijas Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Pusę metų dirbo gydytoju stažuotoju Marijampolės apskrities ligoninėje. Tais pačiais metais išdarbino Vilniaus I-ojoje ligoninėje, taip pat pradėjo dirbti Vilniaus universiteto Bendrosios chirurgijos katedroje ir Vilniaus aukštųjų mokyklų poliklinikoje. Medicinos bibliotekoje (dab. Lietuvos medicinos biblioteka) Norkūną, tuomet dar doktorantą, suradęs Sveikatos apsaugos ministerijos Profilaktikos valdybos viršininkas, gydytojas Igoris Čiumačenko ir prikalbinęs padėti operuoti sergančius onkologinėmis ligomis, kurie gydėsi Respublikiniame onkologijos dispanseryje. Šis apsisprendimas buvęs lemtingas – nuo pirmųjų pokario dienų iki 2002 m. Norkūnas dirbo Vilniaus onkologijos institute. 1957–1990 m. Onkologijos instituto chirurgijos skyriaus vedėjas.

Jam vadovaujant, labai suaktyvėjo chirurginis darbas. Jeigu 1952 m. buvo atlikta tik 163 operacijos, tai 1956 m. – jau 356. Buvo operuojami ligoniniai, sergantys tiesiosios žarnos, skrandžio, stemplės bei plaučių navikais. Nors daug laiko paskyręs vėžio ligos moksliniams tyrinėjimams Norkūnas išgarsėjo kaip gydytojas praktikas, kurio atliktas operacijas lydėjo sėkmė. Jo operuotiems ligoniams geriau gydavo žaizdos, retai pasitaikydavo komplikacijų. Pasak prof. Griciūtės, jis buvo ypač talentingas praktikas, tokių gydytojų per šimtmetį pasitaiko vienas kitas. Norkūnas buvo labai atidus ligoniams. Gydytojas turėjo specialų dienoraštį, kuriame aprašydavo kiekvieną operuotą pacientą. Po 10–20 metų nuvykęs į rajonuose organizuojamas „Onkologines dienas“ jis sutikdavo jau pasveikusius savo pacientus.

Prof. Norkūnas buvo keturių disertantų mokslinis vadovas. Vienas iš jų – VUOI Onkochirurgijos centro vadovas prof. dr. Narimantas Samalavičius sako, kad nėra sutikęs geresnio praktiko. Profesorius turėjo be galo daug žinių iš praktikos ir savų teorijų. Nuo 1946 m. prof. Norkūnas

Iš kairės: prof. Petras Norkūnas, VU Onkologijos instituto prof. Konstantinas Povilas Valuckas, prof. Kazys Ambrozaitis jubiliejiniam renginyje.

Prof. P. Norkūnas.

dėstė Vilniaus universitete ir buvo ypač mėgstamas studentų. Jo mokiniai prisimena, kad net stovėdamas už nugaros padėdavo operuoti. 1956 m. apgynė disertaciją medicinos mokslų kandidato laipsniui įgyti „Kaukolės defektų aloplastika vartojant organinį stiklą – pleksiglasą“, 1969 m. – habil. dr. disertaciją „Duomenys apie tiesiosios žarnos vėžio diagnostiką, gydymą ir profilaktiką“. Tobulindamas žarnos vėžio diagnostikos ir gydymo metodus, Norkūnas įdiegė į praktiką vertingų pasiūlymų, išbandė nemažai naujų preparatų, įrodė, kad, taikant kompleksinį gydymą, rezultatai būna daug geresni.

Onkochirurgas dr. Eugenijus Stratilovas iš prof. Norkūno mokėsi operuoti onkologinius ligonius. Jis sako, kad iš profesoriaus tikrai buvo ko mokytis, ir ne tik chirurgijos, bet ir bendravimo su ligoniais, gyvenimo būdo. Jis buvo žmogus, kuris visame kame propagavo saiką – sakydavo, kad viską gyvenime daryti galima, bet labai saikingai, tada viskas bus gerai. Ieškodamas naujų diagnostikos ir gydymo metodų, nesivaržė su jaunaisiais

gydytojais, bet priešingai, atidavęs jiems visas žinias, kurias tik turėjęs.

Norkūno studentai turėjo galimybę susipažinti su sudėtingiausiomis onkologinėmis operacijomis, kai kurie iš jų tapo žymiais chirurgais. Angiochirurgė, Vilniaus medicinos draugijos pirmininkė doc. Dalia Triponienė pasakoja: „Profesorius išsiskyrė iš kitų dėstytojų savo mokėjimu pateikti chirurgijos discipliną taip, kad daugelis ją pamėgome. Labai dėkinga esu jam už tai, nes ir mano tolesnė profesinė karjera susiklostė taip, kad chirurgija joje užėmė pagrindinę vietą.“ 1966 m. Norkūnui suteiktas LTSR nusipelnusio gydytojo vardas. Nuo 1990 m. jis Onkologijos centro profesorius konsultantas.

Teologijos studijos turėjo didelės įtakos būsimam gydytojo asmenybei. Jis sugebėdavo susivaldyti, neparodyti emocijų, išlikti taktiškas. Niekas nematydavo dr. Norkūno pikto, pakėlusio balso, net jo šypsena aplinkinius veikė raminamai. Ne užgauti kito žmogaus, nepykėti, nelaikyti širdyje apmaudo – tokių taisyklių laikydamasis Norkūnas niekada niekuo nenusivylė, nors ir pačiam buvo nelengva. Kolegos prisimena, kad net operacinėje, kilus problemoms, jis elgdavosi ramiai, tvarkingai, o tai neleisdavo pasimesti ir kitiems gydytojams.

Prof. Norkūno manymu, jo ilgaamžiškumo priežastis – ramybė. Į viską, kas vyko gyvenime, jis stengėsi reaguoti ramiai. Profesorius sako: „Gyvenu karališkai. Man labai pasisekė, nes turėjau mėgstamą darbą, galėjau daug kam padėti.“ Iš tiesų jis išgelbėjęs daugybę pacientų, kurie prisimena jį su dėkingumu. Sulaukęs šimtmečio, profesorius juokauja, kad ir dabar dar galėtų operuoti, bet niekas neprašo. Prieš 10 metų, būdamas devyniasdešimties, jis dar operavo. Beje, chirurginės onkologijos pradininkas Lietuvoje prof. Norkūnas – pirmasis ir vienintelis chirurgas, sulaukęs 100 metų.

Prof. K. Ambrozaičio visada įdomu paklausti.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Gerb. skaitytojai, Lietuvių išeivijos institutas** (Daukanto 25, Kaunas, LT 3000, Lithuania) būtų labai dėkingas skaitytojui, kuris šiai mokslo įstaigai padovanotų metinę „Draugo“ prenumeratą”.

■ **Vasario 9 d., sekmadienį, 6 val. v.** „Alatėja“ kviečia švęsti Valentino dieną Jaunimo centro kavinėje. Vakaro tema – „Čigoniškos aistros pagauti... arba taboras žengia į dangų“. Kaina – 35 dol. Vietas užsisakyti prašoma tel. 708-205-8742.

■ **Vasario 9 d., šeštadienį, 6:30 val. v.** PLC, R. Riškus salėje, Lemont, vyks Pasaulio lietuvių centro 25-mečio jubiliejinis pokylis „Mardi Gras“. Apie dalyvavimą prašoma pranešti tel. 630-272-1252 (Linda Rugienienė) arba tel. 630-257-0153 (Žibutė Pranckevičienė). Kaina – 70 dol. asmeniui. Gros broliai Švabai ir „Jazz Jazz”.

■ **Šv. Mišios už Lietuvą jos Nepriklausomybės šventės proga**, bus atnaušiamos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Park, vasario 10 d. 11 val. r. Mišiose su vėliavomis dalyvaus Lietuvos šauliai ir kitos organizacijos. Mišias atnaušaus kun. Jaunius Kelpšas. Bažnyčioje giedos jaunimo choras. Po Mišių, 1 val. p. p., Jaunimo centro didžiojoje salėje vyks Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas. Visus kviečia dalyvauti Amerikos Lietuvių Taryba, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje ir Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjunga.

■ **Šv. Valentino, vasario 14 d., vakarą**, sužadėtiniai ir sutuoktiniai kviečiami dalyvauti Palaimintojo J. Matulaičio misijos šv. Mišiose ir apeigose, kuriose patvirtins savo vedybinę priesaiką, pasidalinę įspūdžiais ir pabendraus prie vaišių stalo. Mišios prasideda 7 val. v. Renginiui vadovauja Tomas Mackevičius.

■ **Vasario 16 d., šeštadienį, 11:30 val.** r., Waukegan-Lake County apylinkėje vyks Lietuvos Nepriklausomybės dienos minėjimas. Tel. pasiteirauti: 847-855-5294.

■ **JAV LB Cicero apylinkės Vasario 16-osios minėjimas** vyks parapijos kavinukėje vasario 17 d., sekmadienį, po 9 val. r. lietuviškų šv. Mišių Šv. Antano bažnyčioje. Bus meninė programa ir vaišės.

■ **Vasario 17 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** JAV LB Lemont apylinkė kviečia į Vasario 16-osios minėjimą, kuris vyks PLC Lietuvių fondo salėje. Išgarsime Lemont miestelio mero ir Cook County vadovų pasisakymus, dalyvaus LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Bus meninė programa, pasivaišinsime saldumynais, pabendrausime. Kviečiame gausiai dalyvauti.

■ **JAV LB Cicero apylinkės ir Cicero miesto savivaldybės rūpesčiu** vasario 21 d., 11 val. r. Cicero miesto Rotušės aikštėje bus iškelta Lietuvos trispalvė, kuri ten plevėsuos visą savaitę. Cicero ir apylinkės lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti vėliavos pakėlime ir kartu pažymėti mūsų tautos Nepriklausomybės šventę. Bus vaišės.

■ **Kovo 17 d. Korp!Giedra ruošia po-**

pietę „Poezijos ir žodžio kūry“, kuri vyks Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre. Pradžia – 12:30 val. p. p. Dalyvauja Audrė Budrytė-Nakienė, Rita Vencloviene ir Vainis Aleksa. Bus vaišės. Visus maloniai kviečiame.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Romo Dambrausko koncertas** vyks vasario 9 d., šeštadienį, 7 val. v. Lithuanian Catholic Community Center (6 Davis Ave., Kearny, NJ 07032). Tel. pasiteirauti: 732-998-3913 (Eglė) ir 732-317-9195 (Laurynas).

■ **Visus kviečiame vasario 9 d. 6 val. v.** į Užgavėnių šventę adresu: 20 Middle Island Blvd., Middle Island, NY 11953. Laukiame mažų ir didelių, su kaukėmis ir be jų.

■ **JAV LB Detroit apylinkė šeštadienį**, vasario 16 d., 7 val. v. Dievo Apvaizdos parapijos svetainėje Vasario 16-osios proga ruošia susitikimą su „Draugo“ vyr. redaktore dr. Dalia Cidzikaite. Ji kalbės tema „Jei ne parapija ir ne Bendruomenė, tai kas?“ Pokalbyje bus kalbama apie išeivijos jaunuomenę, tad ta pačia proga bus pagerbti visi buvę LB „Žiburio“ lituanistinės mokyklos vedėjai, uoliai prisidėję prie jaunimo lietuviško auklėjimo. Po programos – linksmavakaris. JAV LB Detroit apylinkės valdyba (pirm. Aleksas Mitrius) maloniai kviečia visus gausiai dalyvauti.

■ **Vasario 16 d., šeštadienį, 7 val. v.** Tautos Fondas, JAV LB New York apygarda, New York ALT'o skyrius, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New York maloniai kviečia Jus dalyvauti Lietuvos valstybės Atkūrimo dienos šventėje, kuri vyks Our Lady of Mt. Carmel parapijos viršutinėje salėje (275 N. 8th St., Brooklyn, NY 11211).

■ **Šv. Antano lietuvių parapijos (Detroit, MI)** rengiamas Lietuvos Nepriklausomybės 95-ųjų metų sukakties šventės minėjimas vyks sekmadienį, vasario 17 d., Šv. Antano parapijoje (3456 W Vernor Hwy., Detroit, MI 48216). Šv. Mišios už tėvynę Lietuvą – 9 val. r. bus atnaušiamos Šv. Antano parapijos koplyčioje. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Pagrindinė kalbėtoja – dienaščiio „Draugas“ vyr. redaktorė dr. Dalia Cidzikaitė. Po minėjimo bus vaišės, meninė programa, pabendraavimas.

■ **Vasario 22 d. 7 val. v. Čikagos Lietuvių** meno ansamblio „Dainava“ koncertas Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti vyks Mandarin Oriental viešbutyje (1330 Maryland Ave., SW, Washington, DC).

■ **Vasario 23 d., šeštadienį, 7 val. v.** Latvių namuose (402 Hurley Ave., Rockville, MD) koncertuos meno ansamblis „Dainava“ (Čikaga).

■ **JAV LB East Chicago apylinkės, ALT'o** Lake apskrities skyriaus ir Lietuvos vyčių kuopos # 82 valdybos ruošia Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą vasario 24 d. 1 val. p. p. American Legion Griffith Post 66 (132 N. Wiggs Ave., Griffith, IN). Meninę programą atliks Algimantas ir Ligita Barniškiiai. Vaišinsimės lietuviškais patiekalais. Apie dalyvavimą prašoma pranešti Joanai tel. 219-884-22

Vasario 3 d. Pasaulio lietuvių centre vyko metinis organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ susirinkimas. Tarp kitų kalbėtojų pranešimą skaitė ir Ritonė Rudaitienė.
Dainos Čyvienės nuotr.

Dėmesio Čikagos Loyola University studentams bei kandidatams

Norėtume priminti dabartiniais Čikagos Loyola University studentams ir tiems, kurie ketina į jį įstoti, ir lietuvių bendruomenei, kad a. a. Antanas ir Maria Rudžiai 2002 metais šiame universitete įkūrė studentams dosnią metinę stipendiją. Ji susijusi su 1529 m. Lietuvos Konstitucija ir kitomis konstitucijomis bendrai.

Prašymus gali pateikti bet kokios specialybės studentai, nors labiausiai bus kreipiamas dėmesys į studentus, pasirinkusius istorijos ar politinių mokslų studijas. Šią stipendiją jau yra gavę 31 studentas.

Antano ir Marios Rudžių rūpesčiu 2002 metais išėjo 1529 m. Lietuvos Konstitucijos leidinys anglų, lietuvių ir lotynų kalbomis. Abiems mecenatams Loyola University suteikė garbės daktaro laipsnius.

Dėl stipendijos prašome kreiptis į Loyola University prof. Peter Schraeder el. paštu: pschrae@luc.edu, arba tel. 773-508-30747.

Ronald E. Walker ir Aldona Mogenytė Walker, Wilmette, IL

Birželio 16–19 d. Talino universitete, Estija, vyks 10-oji **Baltų studijų Europoje konferencija „Kultūros, krizės ir susivienijimas baltiškame pasaulyje“**. Pranešimų laukiama šiose mokslo srityse: istorija ir atmintis; lingvistika; kultūrinės ir biografinės studijos; medija, filmų studijos ir komunikacijos; sociologija, jaunimo studijos ir lyties studijos; politikos studijos, tarptautiniai santykiai, teisė ir ekonomika bei aplinkos apsauga ir geografinė. Pranešimų santraukos turi būti pateiktos iki vasario 1 d. el. adresu: balticstudies2013@tlu.ee. Apie dalyvavimą konferencijoje bus pranešta kovo 1 d. Registracija vyks nuo kovo 1 d. iki birželio 1 d.

Daugiau informacijos gausite kreipdamiesi į Kerli Kangro ir Ramona Dremljuga (balticstudies2013@tlu.ee); adresas internete: <http://www.tlu.ee/?CatID=6323&LangID=2> ir http://depts.washington.edu/aabs/news/CBSE_2013_call.pdf

JAV LB Archyvų komitetas ieško savanorių, kurie galėtų padėti ruošiant Lietuvos vyriausio archyvaro tarnybos (LVAT) ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės projektą „Klausimynas“. Projekto tikslas yra surašyti visus pasaulyje esančius lietuvių archyvus į vieną duomenų bazę – Lietuvos archyvų EAIS (Elektroninio archyvo informacinė sistema). Mūsų užduotis yra trumpai aprašyti visus JAV esančius archyvus, atsakant į 10 klausimų anketą. **Kreipkitės į JAV LB Archyvų komiteto pirmininkę Dalę Lukienę, (dalelukas@verizon.net; tel. 301-598-6657).**

EPA nuotr.

Šiauliuose duris atvėrė naujas Pasaulio lėlių muziejus. Jame – per 800 pasaulio tautų lėlių. Didžiąją jų dalį surinko kolekcininkė Elvyra Balčiūnaitė. Buvusi anglų kalbos mokytoja lėles pradėjo rinkti dar 1976 metais, susirašinėdama su draugais iš įvairių pasaulio šalių. Pirmasis eksponatas buvo iš Ispanijos.

Miesto meras Justinas Sartauskas džiaugėsi šalia Turizmo informacijos centro atsiradusia nauja lankymo vieta ir sakė tikįs, kad šis muziejus suteiks miestui išskirtinumą. Muziejaus atidarymo proga meras dovanojo didelį gaublį, kad lankytojai galėtų pasižiūrėti, kur yra pasaulio šalys, iš kurių atkeliavo lėlės.

BNS